

E 1294

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENNTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS FELSŐ KERESKEDELMI

ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1900—1901. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :

BÜN SAMU

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA, 1901.

NYOM. FISCHER FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

REV 85

REV 98

REV 28

A NAGY-KANIZSAI IZR. HITKÖZSÉG

ÁLTAL FENNTARTOTT

ELEMI, POLGÁRI ÉS FELSŐ KERESKEDELMI

ISKOLA

ÉRTESITŐJE

AZ 1900—1901. TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE :

BÜN SAMU

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSA 1901.

NYOM. FISCHIEL FÜLÖP KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Iskolaszék.

Elnök: Dr. Rothschild Jakab

Alelnök: Rosenberg Richárd

Jegyző: Barta Lajos

- Dr. Neumann Ede főrabbi, isk. felügyelő
- 5 Dr. Blau Simon
Bún Samu, igazgató
Dornány Ármin, a f. ker. iskolai tantestület képviselője.
Elek Lipót
Engländer Ottó
- 10 Goldstein Jakab
Grünhut Henrik
Halphen Mór
Harkányi Ede
Kertész József, az el. és polg. isk. tantestület képviselője.
- 15 Loewy Ödön
Löwy Adolf
Rapoeh Gyula
Dr. Rothschild Samu
Scherz Richárd
- 20 Dr. Schwarz Adolf
Szommer Náthán
Wittenberg Ignác

1936

Jelentés az 19001-iki tanévről.

A lefolyt tanévben a tanulók beiratása szept. 2., 3. és 4. napjain eszközöltetett.

Fölvétetett az elemi leányiskolába	128
” ” ” fiu ”	184
” a polgári ” ”	85
” a felső keresk. ”	111
összesen	<u>508</u> tanuló.

A felvett tanulók közül az iskolát a tanév végéig látogatta:

az elemi leányiskolában	124
” ” fiu ”	176
a polgári ” ”	84
a felső keresk. ”	107
összesen	<u>491</u> tanuló.

Az egészségi állapot a polgári és felső kereskedelmi iskolában az egész éven át teljesen kielégítő volt; az elemi iskolában azonban a városban nagyobb mérvben fellépett kanyaró miatt a városi tanács 18226/1900. és 19321/1900. sz. végzésével az összes elemi iskolák bezárását rendelve el, iskolánkban is az előadás október 19-étől november 24-éig szünetelt.

A tanulmányi és fegyelmi állapot az összes iskolákban kielégítő volt.

A tantestületben beállt változást illetőleg megemlítjük, hogy *Kondor József* elemi iskolai tanító, ki betegsége miatt már 1900. május óta nem taníthatott, hosszabb szabadságolás után a nm. vallás- és közokt. miniszter úr 20037/1901. sz. rendeletével nyugdíjaztatván, helyébe az iskolaszék Hoffmann Józsa képesített tanítónőt ideiglenes minőségben helyettes tanítónőül alkalmazta.

Kondor József 43 éven át teljes odaadással működött a tanítói pályán, ez időből 27 évet a helybeli izr. elemi iskola szolgálatában töltött ritka lelkiismeretességgel, buzgósággal. Midőn tehát neki hazafias, odaadó működéséért e helyen is köszönetünket nyilvánítjuk, azon hő óhajunknak adunk kifejezést, hogy nyugdíját számos éven át egészségben élvezze!

A polgári iskolában az üresedésben volt rajztanári állásra *Steiner Bernát* tanár alkalmaztatott, ki állását szept. 1-én foglalta el.

A felső kereskedelmi iskolában Müller Vilmos tanár helyébe *Markovits Dávid* tanár mint a ker. és polit. szám-tan tanára alkalmaztatott, ki állását szintén szept. 1-én foglalta el.

Ns. Dr. Schack Béla felső ker. iskolai királyi főigazgató úr ápril 26-án intézetünket becses látogatásával megtisztelte, mely alkalommal az előadáson minden osztályban többször jelen volt.

Ns. Dr. Ruzsicska Kálmán, megyei kir. tanfelügyelő ur, jun. 6-án az elemi fiu- és leányiskola, valamint a polgári fiuiskola összes osztályait becses látogatásával szerencsélte.

Megenliténdőnek tartjuk, hogy az iskolaszék egy régi határozatából kifolyólag most már valamennyi iskolánk összes osztályai a közegészség követelményeinek megfelelő *modern szerkezetű padokkal* vannak ellátva.

A felső keresked. iskola *ifj. segítő egyesületének* alapszabályai a lefolyt tanévben az előljárásság által jóváhagyatván, jelenleg jóváhagyás végett a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz fel vannak terjesztve, úgy hogy ezen üdvös intézmény jótékony működését már a legközelebbi tanévben meg fogja kezdeni.

A felső keresked. iskola felső osztályu növendékei gyakorlati kiképzésük céljából a lefolyt tanévben is tanáraik vezetése mellett több *ipartelepét látogattak meg*, é. p. helyben a sör- és malátagyárat, valamint a Bettelheim-féle kupakgyárat.

Ápril 30-án az I—III. osztály 18 növendéke Domány és Markovits tanárok vezetése mellett Pécsre tanulmányi kirándulást tettek, hol május 1-én a Littke-féle pezsgő-

gyárat, a Zsolnay-féle porcellángyárat és a Dunagőzhajózási Társaság köszénbányáját tekintették meg.

Ugy helyben mint Pécsen a kiránduló tanulókat és tanárokat a legnagyobb szivességgel fogadták és kalauzolták, miért is a nevezett telepek tulajdonosainak és tisztviselőinek hálás köszönetet mondunk.

Köszönetet mondunk még Goldmann Samu hitközségi másod kántor urnak, ki az ifj. istentiszteleten a lefolyt tanévben is az előimádkozói tisztet teljes önzetlenséggel látta el.

Hazafias iskolai ünnepélyeket tartottunk:

november 19-én bold. Nagyasszonyunk Erzsébet királyné nevenapján gyászünnepélyt valamennyi iskolában; október 15-én az aradi vértanúk évfordulóján a felső keresked. iskolában;

ápril 11. helyett ápril 17-én az 1848-iki nemzeti vívmányok törvénybe iktatása évfordulóján valamennyi iskolában és

jun. 8-án felséges királyunk koronáztatása évfordulóján ugyancsak valamennyi iskolában.

Tandijmentességben részesült	egészen	részben
az elemi iskolában	143	97
a polgári „	35	24
a felső ker. „	37	36
összesen	215	157 tanuló.

III.

Tanintézetek jötevői.

A) ALAPITVÁNYOK.

I. Ösztöndijakra.

Folyó sz.	Alapítvány	Ösztöndijas	Osztály	K.		f.	
				K.	f.	K.	f.
1	Aczél Pál	Goldstein Etel	el. IV.	8	—		
		Weisz Dezső	" II.	7	60	15	60
2	Bettlheim Adolf	Beck Győző	" I.			2	—
3	Blau Pál	Krausz Ilona	" IV.			8	—
4	Blau Simon dr.	Krausz Ödön	polg. IV.			16	—
5	Ebenspanger Roza	Wellisch Juliska	el. I.			4	—
6	Elek Lipót	Kádár Béla	ker. III.			20	—
7	Eichberg Adolf	Weltner Simon	polg. III.			16	—
8	„Erzsébet királyné“	Singer Olga	el. III.	20	—		
		Mayerhofer Margit	" IV.	20	—	40	—
9	Fassel H. B.	Kohn Ida	" IV.	10	—		
		Rosenberg Valéria	" IV.	10	—		
		Österreicher József	polg. I.	10	—		
		Dukász Aladár	polg. III.	10	—	40	—
10	Fassel Freidl	Neumann Hermin	el. III.				9 24
11	Gelsei Gutmann S. H.	Németh Géza) ^{tdm.}	ker. II.				
		Lengyel Miklós) ^{hely}	" III.				
12		Krausz József	polg. II.	8	—		
		Mauthner Andor	" II.	8	—	16	—
13	Grünhut Szabin	Klein Elza	el. I.	8	—		
		Flesch Szabin	" II.	9	—		
		Steiner Adel	" III.	9	—		
		Fleischhacker Irén	" IV.	9	—	35	—
14	Lackenbacher Roza	Kürschner Mari	" II.				9 60
15	Ledofszky Ármin	Fleischhacker Béla	" III.			10	—
16	Leszner Chaile	Rosner Erzsí	" I.			6	72
17	Leszner Márk	Hirsch Jolán	" II.			6	72
18	Leszner Bernát	Flesch József	polg. II.			6	72
19	Lőwi Efraim	Krausz Árpád	el. IV.	8	—		
		Zwieback Lajos	" IV.	7	40	15	40
20	Lőwy József	Steinitz Gyula	el. I.	6	—		
		Schlesinger Zoltán	" I.	6	—		
		Grosz József	" III.	6	—		
		id. Weisz Jenő	" III.	6	—		
Atvitel						24	277

Folyó sz.	Alapítvány	Ösztöndijas	Osztály	K.	f.	K.	f.
		Áthozat		24		277	—
	Lőwy József	Ehrlich Béla	polg. I.	6			
		Fleischhacker Imre	„ I.	6			
		Aczél József	„ II.	6			
		Frommer Gyula	„ II.	6			
		Krausz Gyula	„ II.	6			
		Stettler Ödön	„ IV.	6		60	—
21	Mayerhofer Katalin	Grünfeld Aranka	el. I.	8	—		
		Kohn Margit	„ II.	7	40		
		Steiner Mari	„ II.	7			
		Klein Regina	„ III.	8		30	40
22	Megyeri Krausz Mayer	Boskovitz Odön	ker. III.			60	—
23	Nagykanizsai Takp.	Krausz Albert	„ III.	40	—		
		Mauthner Ernő	„ I.	40	—	80	—
24	Neufeld Bernát	Kaufmann Jenő	el. IV.			6	—
25	Pollák Ármin	Friedmann Zs.	ker. I.			12	—
26	Pressburger Jak. dr.	Fürst Rezső	polg. IV.	8	—		
		Gross Ferencz	„ IV.	8	—	16	—
27	Rosenfeld Jakab	Weizenstern Gyula	el. II.			6	72
28	Rosenfeld Sándor	Krausz Béla	polg. III.			6	—
29	Rosenberg Izrael	Deutsch Albert	„ III.			10	—
30	Rosenfeld Adolf és Berta gyermekei- nek hálaalapítv.	minden 2 évben		81	—		
31	Schreyer Lajos dr.	Weizenstern Lajos	el. IV.	20	—		
		Schreiber Rezső	„ IV.	20	—	40	—
32	Strasser L. D.	Heisler József	polg. I.	16	—		
		Berger Dezső	„ II.	16	—	32	—
33	Szukits Nándor dr.	Fleischhacker Fer.	„ IV.	10	—		
		Komlósi Sándor	„ IV.	10	—	20	—
34	Tachauer Czeccilia	Kohn Janka	el. III.			9	20
35	Tachauer S. L.	Krausz Rezső	„ I.	5	50		
		Schutz Rezső	„ I.	5	—	10	50
36	Weisz Julia	Francsics Zsiga	„ II.	8	—		
		Beck Károly	„ III.	8	—	16	—
37	Weisz Manóné szül. Blau Mina	Krausz Ilona	„ III.	10	—		
		Krausz Jenő	„ III.	10	—	20	—
		Összesen				792	82

II. Szegény tanulók ruházására.

1. A nagykanizsai izr. hitközség Erzsébet királyné alapítv.	K.	40.—
2. " " " " Montefiore Mózes	" "	160.—
3. " " " " Báró Hirsch Mór	" "	40.—
4. Ábrahám Károlyné	" "	40.—
5. Ebenspanger Roza	" "	20.—
6. Ebenspanger Manó	" "	16.—
7. Kaiser Sándor, Julia és Károly	" "	18.—
8. Löwinger Leon	" "	32.—
9. Ledofszky Armin	" "	10.—
10. Pollák Babetta	" "	42.—
11. Pollák Márk	" "	42.—
12. Scherz Albert	" "	20.—
		<u>K. 480.—</u>

III. Iskolai pénztár részére.

1. Gelsei Gutmann Nanetta alapítványa	K.	6.40
2. Hoffmann Mózes	"	25.—
3. Lackenbacher Izrael	"	6.04
4. Löwenstein Sarolta	"	80.—
5. Löwenstein Mór	"	80.—
6. Löwinger Henrik	"	3.34
7. Rosenberg Mózes	"	32.—
8. Szukits Nándor dr.	"	12.—
		<u>K. 240.78</u>

B) ADAKOZÁSOK (LEZÁRVA MÁJ. 26-ÁN).

I. Ösztöndijakra.

A d a k o z ó	Összeg		Ösztöndijas	Ker. oszt
	kor.	fill.		
Nagykanizsai Takarékpénztár	20	—	Brück Henrik	I.
" " " " " " " " " "	20	—	Német Géza	II.
Nagykanizsai Keresk. Társulat	20	—	Aczél Pál	I.
" " " " " " " " " "	20	—	Milhofer Dezső	II.
Dr. Villányi H. tanár	5	—	Dukász Miksa	III.
			mint legjobb	
Összesen	85	—	gyorsíró	

II. Iskola-alap javára.

Mult évi kimutatásunk	K. 18111.—
Ez évi adakozások:	
Gelsei Guttmann Ödön	„ 800.—
Gelsei Guttmann Vilmos	„ 300.—
Gelsei Guttmann Ernő	„ 300.—
Schwarz Pál, Fiume	„ 100.—
Radnai Károly	„ 100.—
Harkányi Ede, Vidor Samu, Weiser József 50—50	„ 150.—
Schulhof Adolf	„ 30.—
Scherz Richárd	„ 20.—
Markovits Dávid, Weissmayer Márk, Dr. Szabó Zs., Reichenfeld Ede 10—10 K.	„ 40.—
Dr. Rothschild Jakab, Grünhut Alfred, Goldhammer Károly, Bún Samu 5—5 K.	„ 20.—
Dr. Neumann Ede, Pollák Ede, Lengyel István, Ötvös Emil, Fekete József 4—4 K.	„ 20.—
Schwarz Ede, Deutsch Mór, Gstettner Vilmos, Szabados Andor 2—2 K.	„ 8.—
Deutsch Vilmos, Jellinek Márk, Viola Adolf 1—1 K.	„ 3.—
kamatok nélkül	Összesen K. 20002.—

III. Iskolai pénztár javára.

Grünhut Henrik	K. 45.—
Radnai Károly	„ 40.—
Dr. Ollop Mór	„ 25.—
Szamek Lajos	„ 20.—
Steiner Ernő	„ 10.—
Kaufmann Jenő	„ 6.—
Dr. Rothschild Jakab, Markovits D., Löwenstein István, Fleischhacker Lipót 5—5 kor.	„ 20.—
Armuth Lipót	„ 4.—
Steiner Mór	„ 3.—
Broch Adolf, Fischer Sándor, Surányi Mór, Lengyel István, Weiszföld Mór, Weissenstern Sándor, Kellert Lajos, Buchwald József, Goldschmiedt Károly 2—2 kor.	„ 18.—
Pintér János	„ 1.—
	K. 192.—

IV. Szegénysorsu tanulók ruházatára.

Elek Lipót, Schulhof Adolf 60—60 K.	K. 120.—
Ebenspanger Leo	„ 50.—
Dr. Ollop Mór	„ 25.—
Löwy Adolf	„ 12.—
	Átvitel K. 207.—

	Áthozat K. 207.--
Gelsei Guttmann Ernő, Zerkowitz Albert, Grünhut Henrik, Kohn Emil, Weiser József, Grünhut Alfréd, Dr. Szabó Zsigmond, Weiser József, Horschetzky Sándor, Gstettner Salamon 10—10 K.	" 110.--
Kaufmann Jenő	" 6.--
Markovits Dávid, Dr. Rothschild Jakab, Stern Mór J., Weismayer Márk, Stern S., Stern Andor, Fleischhacker Lipót, Grünhut Henrik, Rosenfeld Ede, Rothschild Zsigm., Csillag Elek 5—5 K.	" 55.—
Rosenberg Pál, Armuth Lipót, Lustig Dezső, Blumenschein Vilmos, Somosi Vilmos, Fekete József 4--4 K.	" 24.--
Steiner Ignátz, Neu Géza, Weiss Lajos, Broch Adolf, Krausz Lipót, Ország József, Guth Arnold, Fischer Sándor, Rosenfeld Alajos, Lustig Győző, Spitzer József, Steiner Lajos, Rothschild Albert, Lengyel István, Gstettner Vilmos, Deutsch M., Milhofer Kálmán 2—2 K.	" 34.--
Halász J., Domány Ármin, Brandl S., Goldschmiedt Benő, Jellinek M. 1—1 K.	" 5.--
	K. 431.--

Ö s s z e s i t é s .

	Ösztön- díjra		Szegény tanulók ruházá- sára		Iskolai pénztár javára		Iskolai alapra		Összesen	
	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.	kor.	fill.
Alapítványok évi kamatja	792	82	480	—	240	78	—	—	1513	60
Adakozások	80	—	431	—	192	—	1891	—	3394	—
összesen	872	82	911	—	432	78	1891	—	4907	60

Jutalomkönyvet kaptak :

az elemi leányiskolában :

- II. o s z t á l y : Gstettner Kata, Ármuth Stefi, Guth Mari, Kohn Erzs, Weisz Ida.
- III. o s z t á l y : Gstettner Lili, Boncz Agátha, Szommer Ida, Weisz Ella, Weisz Alice, Fenyő Mariska, Springer Ilona.
- IV. o s z t á l y : Guth Józsa, Marton Juliska, Milhofer Erzs, Boncz Renée, Guth Margit, Szabó Erzs, Löbl Gizella.

az elemi fiiskolában :

- II. osztály: Sommer József, Gärtner Károly, Halász Pál, Kemény Gábor, Handelsmann Ferencz, Hirschler Jenő.
 III. osztály: Neumann Lajos, Kaufmann Jenő, Barta Ferencz, Bettlheim Pál, Fischer Ernő.
 IV. osztály: Láng Béla, Rosenberg János, Engländer György, Sattler Sándor, Wegráth Emil, Stern Manó, Ország József, Breiner Elemér, Gutmann Imre, Tellmann Fülöp.

a polgári iskolában :

- I. osztály: Mayer Dávid, Ungár Róbert, Haas Leo, Altstädter Béla.
 II. osztály: Singer Sándor, Weisz Oszkár, Getz Viktor, Neumann Frigyes, Berger Dezső, Flesch József.
 III. osztály: Beck Samu, Hirschel Leo, Berger Ferencz, Horváth István, Steiner Lajos.
 IV. osztály: Kondor Géza, Rosenberg Lajos, Gross Mór, Steiner Zoltán, Stern Miksa.
 A felső keresk iskolában: Fenyő Vilmos középső és Dukász Miksa felső oszt. tanulók.

Tanintézeteink jötevői közt kiváló helyet foglalnak el a helybeli *Talmud-Thóra* egyesület, mely a helybeli fiutanolók tandiját részben megfizette és őket tankönyvekkel látta el, a helybeli *izr. nőegyesület*, élén a jótékonyság terén soha el nem lankadó elnöknőjével, *ns. Vidor Samuné* urnóvel, mely egyesület a szegénysorsu leánytanulók tandiját részben megfizette és 56 leánytanulót téli ruhával ajándékozott meg, valamint a *szegények tápintézete*, hol 26 növendékünk a téli hónapokban ingyen ebédben részesült.

Téli ruhával láttatott el a hitközség Montefiore-alapítványából 16, a Löwinger Lajosné urnő által kiegészített Löwinger Leonfélé alapítványból 6, az Abrahám Károlyné-féle alapítványból 2, Nagy-Kanizsa város kezelése alatt levő néhai Blau Mór-féle alapítványból 2 fiutanoló.

Téli lábbelivel láttatott el 76 fiu-tanoló.

Tanszergyűjteményünket becses tárgyakkal gazdagították: Spitzer Zsigmond ur Bécsben, iskolánk volt növendéke, az iskola iránti háláját lerovandó igen szép, gazdag fagyűjteményt, üveg-szekrényvel együtt, (mely maga is 60 koronát ér), ajándékozott a felső keresked. iskola áruminta-gyűjteményének.

Löwinger Lajosné urnő a tanári könyvtár részére 21 kötet könyvet, Horschetzky Sándor, nyug. MÁV. főmérnök ur az elemi iskola részére szépen faragott székely parasztház-mintát adományoztak.

A nevelés- és oktatásügy mindezen nemeskeblü barátainak e helyen is hálás köszönetünket nyilváníjuk.

IV.

Iskolai könyvtár.

a) Tanári könyvtár.

Ez évi szaporodás :

I.	100	V. és k. minister, L'Enseignement en Hongrie.
	101	A m. kir. vallás- s közokt. miniszter jelentése 1898. évi működéséről.
	102	Gáti (Glatz) György, A hivatás áldozata.
	103	Vallás- és közokt. miniszter jelentése 1899.
	104	Gööz József dr., Tanítók Tanácsadója.
II.	107	Gyulai Béla, Ir. Ismertető.
	108	Simonyi Zs., Nyelvtud. Közlemények XXVIII.
	109	Akadémiai Értesítő 1897.
	110	Szinnyi József, Nyelvtud. Közlemények XXVIII.
	111	Gyulai Pál, Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből (16. kötet 2. pld.)
	112	Szinnyi József, Magyar írók élete és munkái (7. köt.)
	113	Végh Mátyás, Költemények.
V.	65	Löwisohn, Bibl. Geographie 1821.
	66	Braun A., Agudasz Ezow.
	67	Rosenfeld Henrik, Rendszeres Héber nyelvtan.
VI.	315	Gecser Béla, A m. nemzet tört. p. isk. sz.
	316	Gönczy-Kogutovitz, Magyarország megyéinek kézi atlasza.
	317	China.
	324	Elsner, Befreiungskampf d. Nordam. Staaten.
	325	Mayer, Geschichte der Strafrechte.
	326	Funke, Mithologie.
	318	Pauer Imre, Ért. a történeti tud. köréből XVII. köt.
	319	" " " " " " " XVIII. " 2. pld.
	320	" " " " társad. " " XI. " 2. "
	321	M. Tud. Akad. Emlékbeszédék XVIII.
	322	Szávai Gyula, Amerikáról, 1900.
	323	Hangai Octáv. A pángermán egyesületek, 1900.
	327-328	Kerp Henrik, Method. Lehrbuch einer begründend vergleichenden Erdkunde I—II.
	329	Az osztr. magy. monarchia írásban és képben. Magyarország. VI. kötete.
VII.	69	Kleyer, Das Projectionszeichnen.
	70	Dr. Lutter Nándor, Algebra p. isk. sz.
VIII.	92	Friedrich C. G., Naturgeschichte der Vögel, 1891.
	93	Calver C. G., Käferbuch 1893. V. Aufl.

	99	Raff, Naturgeschichte f. Kinder 1833.
	94	Értekezések a természettud. kör. XXII. köt.
	95	Klein Gyula, Vizsgálatok a növénylevelek rendelle- nességeiről.
	96	Természettudom. közlemények XXVII.
	97	Pap János, Természettud. elemei.
	98	Gerding T., Die Bücher der Wissenschaft 1863. 1. köt.
X.	81	Ipar és kereskedelem 1896-ban.
	82	A bpesti tőzsde áruügyleti szokásai és az áruüzet leszámolási rendje 1901.
XI.	47-58	Orsz. m. kir. st. hivatal, Magyar statisztikai közle- mények.
XII.	77-88	Brockhaus, Die Gegenwart, 12 kötet.
	89-90	Adelung, Német-olasz szótár.
	91	Dictionnaire allemend-français.
XIII.	138	Magyar Nyelvőr 1900.
	139	Polgári Iskolai Közlöny 1900.
	140	Népnevelők Lapja 1900.
	141	Orsz. Középisk. Tanáregyesületi Közlöny 1900.
	142	Zeitschrift für Buchhaltung 1900.
	143	Néptanítók Lapja 1900.
	144	Hivatalos Közlöny 1900.
	145	Ker. Szakoktatás 1900.
	146	Izr. Tanügyi Értesítő 1900.
	147	Természettudományi Közlöny 1900.
XIV.	43	Scott Walter, The Vicar of Wakefield.

b) Ifjúsági könyvtár.

Az elemi és polgári iskolai ifj. könyvtárban a lefolyt tanévben a rongált könyvek ujjakkal pótolattak.

A könyvtár számára ajándékoztak: Ármut Pál, polg. isk. 4. oszt. tanuló 2, Fleischhacker Fer., polg. isk. 4. oszt. tan. 4 és Schlesinger Jenő p. isk. 4. oszt. tan. 4 könyvet.

A felső ker. iskolai ifj. könyvtár szaporodása vétel útján 52, ajándék útján 22 kötet.

V.

Tanszerek.

Ez évi szaporodás :

a) Vétel utján:

gipszminták a rajzoktatáshoz 27 drb.	K. 55.—
Molnár Vincze, Magyarország domborműví térképe	" 85.—
Lepus timidus (kitömve)	" 10.—

b) Ajándék utján:

Spitzer Zsigmond ur, Bécs, adománya: igen értékes
faminta-gyűjtemény.

Horschetzky Sándor, nyug. máv. főmérnök ur adománya:
székely parasztház mintája.

Friedmann Zsigmond, ker. alsó oszt. tanuló adománya:
1 drb saccharometer.

Weisz Samu, polg. isk. III. oszt. tanuló adománya:
csuka borszeszben.

Neumann Frigyes, polg. isk. II. oszt. tanuló adománya:
gyepi béka borszeszben.

A) Elemi iskola.

VI.

TANTESTÜLET.

Bún Samu, igazgató.

Freund Karolina, okl. tanítónő, az 1. leányosztály tanítónője. Működésének évei 32, ez intézetnél 30.

Halász Jenő, okl. tanító, a 3. fiuosztály tanítója, a tanári könyvtár őre. Működésének évei 12, ez intézetnél 8.

Hirschfeld Rezső, okl. tanító, a 2. fiuosztály tanítója, tantestületi jegyző. Működésének évei 6, ez intézetnél 5.

Hoffmann Józsa, okl. tanítónő, az 1. fiuosztály tanítónője.

Kartschmaroff Leon, énektanár, tanította az éneket a 2—4. leányosztályban. Működésének évei ez intézetnél 18.

Kertészné Grünbaum Sarolta, okl. tanítónő, a 4. leányosztály tanítónője. Működésének évei 19, ez intézetnél 18.

Keményné Klein Julia, okl. tanítónő, a 2. leányosztály tanítónője. Működésének évei ez intézetnél 17.

Krámer Lajos, okl. polg. isk. tan., a 4. fiuosztály tanítója. Működésének évei 23, ez intézetnél 18.

Löwenbach Józsefa, okl. tanítónő, a 3. leányosztály tanítónője. Működésének évei ez intézetnél 25.

HITOKTATÓK:

Hütter Lajos, ág. ev. lelkész, az ág. ev. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 10.

Treiberics Titusz, róm. kath. lelkész, a róm. kath. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 2.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	példás	kitűnő
2	jó	jeles
3	szabályszerű	jó
4	kev. szabályszerű	elégséges
5	nem szabályszerű	elégtelen

Érdemsorozat.

ELEMI LEÁNYISKOLA.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Besz.-ért.-gy.	Számтан	Írás	Kézítmunka
Bader Sarolta	1	1	1	3	2	2	4	2	3
Berger Örzsi	2	3	3	4	4	3	4	4	4
Flesch Jolán	3	4	3	2	3	2	2	3	4
Gráf Jolán	1	1	1	1	1	1	1	2	1
5 Grünfeld Aranka	1	1	1	2	1	2	3	3	3
Heisler Örzsi	2	2	4	4	4	4	4	2	3
Heltai Jolán	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klein Elza	1	1	1	2	2	2	3	3	1
Klein Kamilla	1	1	3	3	3	2	4	3	2
10 Krausz Czilli	3	3	1	3	2	2	3	2	4
Kremsier Irma	1	2	1	2	1	2	4	3	3
Lustig Jolán	1	2	2	3	2	2	3	3	2
Löwy Mariska	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Mandbaum Irén	4	4	4	4	4	4	4	4	4
15 Manheim Ilona	2	3	4	4	5	3	3	4	3
Neu Ilka	1	2	1	2	2	2	3	3	2
Pollak Irma	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Posner Erzsi	2	2	1	3	1	2	3	3	3
Prager Riza	3	3	1	3	1	2	4	3	3
20 Rabinek Janka	2	3	4	3	4	3	3	4	4
Rechnitzer Mari	3	4	4	3	4	3	1	4	4
Reinitz Klára	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Rosenberg Ilona	3	4	5	5	5	5	5	5	5
Rosenthal Margit	1	1	1	2	1	2	3	1	2
25 Rothauser Janka	3	3	3	4	4	4	4	4	3
Sommer Ottilia r. k.	2	3		*	5	3	4	3	3
Schlesinger Hermin	2	2	1	3	1	3	3	4	2
Springer Örzsi	2	3	4	4	4	3	4	3	3
Türk Katicza	2	2	1	3	1	2	4	3	3
Velvart Margit	2	3	3	3	4	3	3	3	3
Welisch Juszti	2	2	1	2	1	2	3	4	4

* Hittan.

Kimaradt: Deutsch Teréz.

II. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört	Magyar olv.	Magyar nyelv	Besz. ért. gy.	Német olv.	Számítan	Szépíráás	Ének	Kézimunka
Ármuth Stefánia	2	2	2	2	1	3	1	1	2	3	2	2
Bruder Regina	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3	4
Bruder Erzsi ism.	2	3	3	1	2	3	2	3	3	4	3	3
Ehrenstein Paula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
5 Flesch Szabina	1	1	1	1	2	2	1	2	1	1	2	1
Fleischacker Ilona	3	4	3	3	2	5	4	3	5	4	3	3
Fleischacker Jolán	1	2	2	3	2	4	3	2	2	3	2	3
Friedmann Gizella ism.	2	3	3	3	2	2	3	3	4	3	3	4
Guth Mariska	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	2	2
10 Grünfeld Elza	2	3	3	3	3	2	2	4	2	4	3	3
Gstettner Káti	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2
Herczog Margit	1	2	3	4	2	4	4	2	4	3	2	3
Hirschl Jolán	1	2	2	3	2	3	3	2	3	4	4	4
Kohn Erzsi	1	2	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2
15 Kohn Margit	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kopstein Frída	1	3	3	2	3	4	4	2	2	3	3	3
Kürschner Mari	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Leitner Aranka	4	4	4	5	4	5	5	5	5	5	3	4
Mandelbaum Róza ism.	4	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3
20 Mayer Marcsa	3	4	3	3	3	4	4	3	4	3	3	2
Pollák Ilona	3	3	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3
Perényi Jolán	2	3	3	2	2	5	5	2	5	1	3	4
Schlésinger Gizella	2	3	3	4	4	4	4	3	1	4	4	4
Schlésinger Margit	1	2	2	3	1	3	3	1	3	4	3	2
25 Steiner Ilona	3	3	3	4	3	5	4	3	5	4	3	2
Steinitz Etel	1	2	1	3	1	3	2	2	3	3	3	2
Weisz Ida	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	1
Weisz Ilona	1	3	3	4	1	2	4	2	4	3	4	4
Weisz Mártha	2	3	2	3	1	3	3	2	3	3	3	2
30 Weisz Olga	1	1	1	3	1	3	4	1	4	3	2	3
Weiller Mari	4	3	3	4	2	4	3	4	4	2	2	2

Kimaradtak: Frischmann Julia, Kohn Józsa.

III. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyarnyelv	Német olv.	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Ének	Kézimunka
Berger Margit ism.	1	3	3	4	3	4	3	4	3	3	2	2	1	2
Bontz Agátha r. k.	1	1	*2	*	2	2	2	2	3	1	2	1	1	1
Boskovitz Erzsike	1	4	3	5	3	5	3	4	4	5	3	2	1	2
Brüll Margit	1	3	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	2	2
5 Deutsch Margit	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	4	3	3	4
Fenyő Mariska	1	2	2	2	2	3	2	2	3	2	2	4	2	2
Fleischhacker Elza ism.	2	2	2	1	2	2	3	3	2	1	2	1	1	1
Gross Amália	2	2	2	2	3	4	2	3	3	3	3	3	1	2
Gstettner Lili	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2
10 Heisler Margit	3	4	3	4	3	4	4	4	3	2	3	2	2	3
Hirschl Róza	3	4	4	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	3
Kahn Janka	2	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2
Klein Regina	1	3	3	3	3	5	3	4	5	5	3	3	2	3
Kohn Frida	2	2	3	1	1	2	2	3	2	2	3	3	1	2
15 Krauss Ilona	1	2	1	1	1	3	2	2	2	3	1	3	2	2
Mayer Julcsa ism.	2	4	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	2	2
Neumann Hermin	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	2	2
Österreicher Anna	2	3	2	3	2	3	2	3	3	3	3	2	1	3
Ötvös Gabriella	1	2	1	3	1	3	1	3	3	3	2	2	2	2
20 Pátkai Lujza	2	3	3	3	3	4	2	3	4	4	3	3	3	3
Rothganz Sári	4	4	3	4	3	4	2	4	4	4	4	4	3	4
Scherz Juliska	2	2	3	3	3	4	3	3	4	3	3	3	1	2
Schlesinger Berta	2	2	1	1	1	2	1	2	2	2	3	3	1	2
Schreiber Olga	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2
25 Singer Olga	3	4	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	1	3
Spiegel Elza	3	3	2	3	2	4	1	3	3	3	3	2	1	3
Springer Ilona	1	2	3	2	1	3	2	3	3	3	1	2	2	1
Springer Róza ism.	2	2	4	3	3	4	3	4	3	3	1	1	2	2
Steiner Adél	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	2	1	1
30 Szommer Ida	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1
Weiss Alice	1	1	2	1	1	1	2	1	3	1	3	3	1	2
Weiss Ella	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1
Weiss Gizella	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4

* Hittan.

Vizsgálatlan maradt: Kellermann Juliska.

Kimaradt: Radványi Margit.

IV. osztály.

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai tört.	Magyar olv.	Magyarnyelv	Német olv.	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Széprás	Rajz	Ének	Kézimunka
	Armuth Janka	1	2	3	3	3	3	4	4	2	1	4	3	2	3
	Augenfeld Róza	1	3	2	3	1	4	3	3	2	4	4	2	1	2
	Berger Margit	1	2	2	2	1	3	2	3	4	3	2	2	2	2
	Boncz Reneé r. k.	1	2	*1	1	1	3	2	3	1	3	3	2	1	2
5	Brüll Ilona	1	3	2	3	2	4	2	4	4	4	2	2	1	2
	Deutschberger Ilona	1	3	2	2	1	4	1	1	4	2	3	2	2	3
	Fleischhacker Irén	1	2	1	2	1	3	2	3	3	3	2	2	2	2
	Goldstein Etelka	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	4	2	1	2
	Guth Józsa	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10	Guth Margit	1	2	1	2	1	3	1	1	1	3	3	2	1	2
	Kluger Aranka	1	3	2	3	1	4	2	4	2	3	4	2	1	3
	Kohn Ida	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2
	Krausz Ilona	1	2	1	2	1	3	2	3	1	2	3	2	1	2
	Löbl Gizella	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
15	Marton Juliska	1	1	1	1	1	2	1	1	3	1	1	2		3
	Mayerhofer Margit	1	3	2	3	1	4	2	4	4	4	3	2	1	4
	Milhoffer Erzsí	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2
	Riebner Juliska	1	4	2	4	2	4	3	4	4	4	4	4	3	4
	Rosenberg Valéria	1	3	2	3	1	3	2	3	3	4	4	3	1	4
20	Scherz Teréz	1	3	2	3	1	4	2	3	4	4	3	3	1	3
	Sonnenschein Margit	1	2	1	2	1	3	2	3	3	3	3	2	1	3
	Szabó Erzsí	1	1	1	1	1	3	1	1	1	3	2	2	1	1
	Stettler Mariska	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	3	2	2	3
	Steiner Katalin	2	5	3	5	2	5	4	5	5	5	5	4		5
25	Viola Margit	1	2	1	3	1	3	1	2	2	2	2	3	2	3

* Hittan.

Kimaradtak: Beck Katalin, Rothganz Ernesztin, Weisz Szelina

ELEMI FIISKOLA.

I. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Hitt.ésbibl. t	Héber olv.	Besz.-ért.-gy.	Magyar olv.	Számítan	Szépírás
Beck Győző	2	1	1	1	1	1	3	1
Bonyhádi Antal	1	2	2	2	2	2	3	2
Böhm Ferencz	3	1	1	1	1	1	2	2
Deutsch József	1	2	2	2	2	2	2	2
5 Dukász Ernő	1	2	2	3	2	3	3	2
Fischer Pál	2	5	2	5	2	5	4	5
Fodor Pál r. k.	2	1	*4		1	1	1	1
Grünbaum Rezső	1	3	1	4	1	5	1	4
Háhn Lajos	3	3	3	3	3	3	4	4
10 Herczog Aladár	1	1	1	1	1	1	1	1
id. Hirschl Sándor	2	2	2	1	2	1	4	4
ifj. Hirschl Sándor	3	5	4	5	4	5	4	5
Hirschler Imre	1	2	1	4	1	4	3	2
Hoffmann István	1	1	1	1	1	1	4	2
15 Josipovich Milivoj g. k.	1	1	1		1	1	2	1
Klein Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1
Kohn Zsigmond	1	1	1	2	1	2	3	2
Krausz Rezső	3	1	1	1	1	1	1	1
Lachenbacher István	1	4	3	4	3	5	3	4
20 Pátkay Jenő	1	1	1	1	1	1	2	1
Pollák Imre	1	1	1	1	1	1	1	1
Rabinek Dezső	2	4	4	5	4	5	5	5
Radványi Andor	3	2	2	2	2	2	3	4
Ribner Samu	1	2	3	1	1	1	4	2
25 Sauer Ernő	1	1	1	1	1	1	1	1
Schlesinger Zoltán	1	2	2	1	2	1	2	3
Schütz Rezső	2	1	1	1	1	1	1	1
Singer Oszkár	1	4	4	4	3	4	3	4
Stern Andor	1	1	1	2	1	2	1	2
30 Steiner Lajos	2	1	1	1	1	1	3	1
Stemitz Gyula	2	1	1	1	1	1	1	1
Telemann Sándor	1	1	1	1	1	1	2	2
Weizenstern Jenő	1	2	2	4	1	4	2	2

* Hittan.

Kimaradt: Weisz Jenő.

II. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai ford.	Bibl. tört.	Besz. ért. gy.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Számítan	Szépírás
Acél Jenő	2	3	3	3	4	1	3	4	3	4	2
Bogenrieder Ottó	2	2	2			2	1	3	1	2	3
Bruder Samu	2	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4
Brüll Ferencz	2	3	2	3	3	2	2	3	3	2	3
5 Czvillinger Mór	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Dembicz Márkus	4	5	3	5	5	4	3	5	4	5	4
Deutsch Imre	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	1
Ehrenstein Jenő	2	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2
Epstein Benő	2	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4
10 Fischer József	4	4	3	3	4	4	3	4	4	3	4
Fodor Béla	3	2	2		*	3	1	3	2	2	2
Francsics Zsiga	1	1	2		*	2	1	2	2	2	2
Gärtner Sándor	1	1	1		*	1	1	1	1	1	1
Goldstein Sándor	2	2	3	2	2	2	2	3	3	2	2
15 Gross Ernő	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	3
Grünfeld Béla	1	1	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Halász Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Handelszmann Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2
Hirschler Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Király Béla	2	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3
Kaufmann Károly	2	5	4	4	5	3	4	5	5	5	4
Kemény Gábor	4	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2
König Andor	2	2	2	2	2	3	1	2	2	3	3
Krausz József	1	1	1	2	2	2	1	3	2	3	3
25 Krausz Kálmán	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	1
Lenkei Kálmán	2	4	4	4	3	3	4	4	4	4	4
Leitner Károly	1	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1
Mayer József	2	3	3	4	3	3	3	4	3	4	4
Mauthner Andor	1	2	1	2	3	1	2	3	2	2	1
30 Platschek Dezső	2	2	2	1	2	1	1	3	2	2	1
Pollak Jenő	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	3
Rabinek Dezső	2	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3
Reichenfeld Jenő	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2
Rosenberg Lajos	1	2	2	2	1	2	2	3	2	2	3
35 Riebner Jenő	2	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4
Stern Lajos	2	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2
Steiner Miksa	2	2	1	2	2	2	2	3	1	2	1
Singer Lipót	3	3	3	4	3	3	3	4	3	4	3
Spiegl Ernő	3	5	4	5	5	3	5	5	5	5	3
40 Sommer József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* Hittan.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibliai ford	Bibliai tört	Besz. ért gy.	Magyar olv.	Magyar ny.	Német olv.	Számtan	Szépírás
Schreiber Zoltán	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Schücz Béla	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2
Wellisch Jenő	2	3	3	3	3	2	2	4	2	3	3
45 Weltner Jenő	3	5	5	5	5	3	4	5	5	5	3
Weisz Dezső	2	2	2	3	2	2	2	3	2	2	3
Weisz Imre	3	3	3	4	3	2	3	3	4	3	1
Weisz Miksa	3	5	4	5	4	3	4	5	4	5	4
Weiszenstern Gyula	2	3	2	4	3	2	3	3	3	3	4
50 Viola Jenő	3	5	3	5	4	4	4	5	4	5	4

Kimaradtak: Biach Imre, Grünwald Elek, Herczog Márton, Spitzer Ernő.

III. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Bibliai tört.	Héber olv.	Bibl fordit.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépírás	Rajz	Torna
Barta Ferencz	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Beck Károly	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	2
Berger Sándor ism.	2	3	3	2	2	3	3	2	4	2	2	1	1	1
Bettlheim Pál	1	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	2
5 Blumenschein Rezső	1	2	3	2	2	1	3	1	1	3	2	2	2	1
Bogenrieder Ferencz	2	3			2	3	4	4	2	4	3	3	2	2
Büchler Leo	2	3	3	3	4	3	4	1	2	4	3	2	2	2
Dembitz Ármin ism.	2	4	4	3	2	2	4	2	4	4	4	2	2	2
Dick Zsigmond	1	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3	3	2	2
10 Ehrenstein Lajos	1	5	4	2	4	2	5	1	4	5	5	3	3	3
Eisinger Elemér	2	4	4	2	4	3	5	3	3	3	4	3	2	2
Fischer Ernő	1	1	1	1	1	1	3	1	1	2	2	2	2	2
Flesch Jenő	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	2
Fleischhacker Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15 Friedenthal Károly	2	3	2	2	2	3	4	4	2	3	2	1	1	1
Frischmann Márton	2	4	4	2	3	2	5	4	4	5	4	2	3	2
Gottreich Izidor ism.	2	3	3	2	4	3	4	4	3	4	2	2	1	1
Grosz József	1	1	3	3	4	2	4	3	2	2	2	2	2	2
Guttentag Imre	2	3	3	1	2	2	4	2	2	3	4	2	2	3

A tanulók nevei		Erk. viselet	Szorgalom	Bibl. tört.	Héber olv.	Bibl. fordít.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számtan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Torna
20	Günsberger Ferencz	2	2	3	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	3
	Hahn Albert	2	5	5	1	5	3	5	3	4	4	5	2	3	3
	Hirschl Henrik ism.	1	4	4	2	4	2	5	2	4	4	4	1	1	2
	Kaufmann Rezső	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
	Kohn Emil	2	3	3	2	3	3	3	2	3	4	2	2	2	2
25	Kohn Ernő	1	1	2	1	1	1	2	1	2	1	2	1	2	2
	Kohn Gyula idb.	2	3	2	1	1	2	3	2	3	3	1	2	2	2
	Kohn Gyula ifj.	2	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	3	4	3
	Kohn Henrik	2	5	5	5	5	3	5	5	4	5	5	3	4	3
	Kohn Hugó	1	2	2	3	2	2	2	1	1	3	2	1	2	1
30	Korein László	3	5	5	2	4	3	5	4	4	5	5	4	2	1
	Kovács László	1	3	2	2	4	3	4	2	2	4	3	2	2	2
	Krausz Jenő	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1	2
	Kuttner Lajos ism.	1	2	2	1	2	1	4	2	2	2	3	1	2	2
	Leitner Zoltán ism.	2	4	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3
35	Lessner Sándor	2	3	2	2	3	4	3	4	3	4	4	3	3	3
	Lusztig József	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	1	2	2
	Mayerhofer Kálmán	2	4	4	2	4	3	5	4	2	3	4	2	2	2
	Neumann Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Palugyay Ferdinánd	2	3			3	4	4	4	3	4	4	3	3	3
40	Perényi Andor	2	3	4	2	4	3	4	3	3	4	3	1	2	3
	Pillitz Ernő	1	3	3	3	3	3	4	4	2	3	3	2	3	3
	Pollák Miksa	1	2	2	2	3	2	4	3	2	2	3	1	2	2
	Posner Izidor	1	5	5	2	5	3	5	4	4	5	5	3	3	4
	Rabinek Jenő	2	4	4	2	4	4	5	4	4	5	4	2	2	3
45	Rosenberg Rezső	2	3	2	2	3	3	3	3	4	4	3	2	2	2
	Rosenthal Gyula	2	3	2	3	4	2	4	3	3	4	3	2	2	2
	Schütz Manó	1	3	1	3	2	3	2	3	2	3	2	1	1	2
	Sohn József	2	2	2	1	2	1	2	3	4	3	2	1	2	1
	Steiner Ede	2	2	2	3	2	3	2	4	2	3	3	3	4	3
50	Steiner Ernő	2	3	4	3	4	2	4	2	3	1	4	4	4	4
	Stern Jenő idb.	2	4	4	3	4	3	4	3	4	3	4	3	3	3
	Stern Sándor	2	4	4	3	4	2	5	3	4	4	4	2	1	3
	Stenberger Sándor	2	2	2	3	3	3	2	3	2	2	1	2	2	3
	Szabó Imre	1	2	1	2	1	2	2	1	1	2	1	1	2	2
55	Szegő János	1	2	2	2	1	1	2	2	2	3	1	1	2	2
	Türk Lajos	2	4	3	2	3	2	5	2	2	4	4	3	2	1
	Weisz Jenő idb.	1	1	2	3	1	2	2	3	2	4	2	2	1	2
	Weisz Jenő ifj. ism.	1	4	4	3	4	3	5	3	2	5	4	2	2	2
	Wittenberg Ottó	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	2	2	1

Kimaradtak: Neufeld Mór ism., Neumann Rezső, Stern Jenő ifj.

IV. osztály.

A tanulók nevei	Erk. viselet	Szorgalom	Héber olv.	Bibl. fordít.	Bibl. tört.	Magyar olv.	Magyar nyelv	Német olv.	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Torna
Breiner Elemér	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2
Buchwald Miklós	3	4	3	4	4	3	4	3	4	4	4	4	3	4
Buksz Bernát	3	4	3	2	3	3	4	3	4	2	4	3	3	4
Deutsch Jenő	4	4	3	4	4	3	4	4	5	5	4	4	4	4
5 Engländer György	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	1
Eppinger Lajos	3	3	2	2	3	2	3	3	4	3	2	3	2	2
Erdstein Vilmos	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3
Friedmann Jenő	3	4	3	3	4	3	4	4	4	4	4	3	3	3
Frischmann József	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
10 Frommer Ernő	3	4	2	3	4	3	4	3	4	4	4	2	2	3
Frommer Pál	3	4	3	4	4	3	4	4	4	4	4	4	4	4
Gutmann Imre	2	2	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3
Holzer Jenő	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2
Kaufmann Jenő	3	3	3	3	4	3	4	4	4	4	5	3	4	4
15 Klein Rezső	3	3	2	3	3	3	4	3	4	3	4	1	2	3
Krausz Árpád	2	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	4	3	3
Kreisler Jakab	4	4	4	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	4
Láng Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Ország József	2	3	2	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	2
20 Rosenberg János	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1
Sattler Sándor	1	1	1	1	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1
Seidmann Ernő	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Schreiber Rezső	2	2	1	1	2	2	3	3	4	3	2	3	4	3
Spitzkopf Károly	4	4	3	4	4	3	4	4	4	5	5	4	4	3
25 Stern Manó	1	1	1	2	2	2	3	2	3	3	3	2	3	2
Steiner Jenő	4	5	4	4	4	3	4	4	5	4	5	3	4	3
Strassberger Vilmos	5	5	4	5	5	4	5	4	5	5	5	4	4	3
Tellemann Fülöp	1	2	2	2	3	2	4	3	4	3	4	3	4	3
Vegráth Emil	2	2			3*	2	3	3	4	2	2	2	2	1
30 Weiss Béla	3	4	3	4	4	4	4	4	4	5	4	3	4	4
Weiss Sándor	3	3	2	3	3	3	4	3	4	3	3	3	3	3
Weissenstern Lajos	2	3	1	1	3	2	3	3	4	2	4	3	3	1
Zwieback Lajos	2	3	2	2	3	3	4	3	4	4	3	3	3	3

* Hittan.

Kimaradtak: Kertész Imre, Maschankker Jenő ismétlő.

B) Polgári iskola.

VIII.

TANTESTÜLET.

Bún Samu, igazgató, tanította a 4. osztályban a szépírást.

Alpár Mór, polgári iskolákra képesített rendes tanár, okl. torna-tanár, a földrajzi tanszerek óre, tanította a német nyelvet az 1–4., a földrajzot az 1., 3. és 4., tornát az 1–4. osztályban. Működésének évei 20, ez intézetnél 19.

Hirschfeld Rezső, tanította a szépírást a 2. és 3. osztályban.

Kellert Lajos, rendes tanár, tanította a hittant és számtant az 1–4., a természettant a 4. osztályban. Működésének évei 38, ez intézetnél 34.

Kertész József, polgári iskolákra képesített rendes tanár, tanította a magyar nyelvet az 1–4., a történelmet a 3. és 4., a földrajzot a 2., az éneket az 1–4. osztályban. Működésének évei 16, ez intézetnél 12.

Krámer Lajos, polg. iskolákra képesített tanár, tanította az I. osztályban a szépírást.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített tanár, a természetrajzi és természettani tanszerek óre, tanította a természetrajzot az 1., 2. és 3. osztályban, tanít ez intézetnél 9 év óta.

Steiner Bernát, polg. iskolákra képesített rendes tanár, tanította a mértant, mértani és szabadkézi rajzot az 1–4. osztályban. Működésének évei 2, ez intézetnél 1.

HITOKTATÓ:

Treiberics Titusz, róm. kath. lelkész. a róm. kath. tanulók hitoktatója.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem-jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	dicséretes	kitűnő
2	jó	jeles
3	tűrhető	jó
4	szabálytalan	elégséges
5	rossz	elégtelen

A POLGÁRI ISKOLA TANTERVE.

1. Magyar nyelv és irodalom.

Cél:

a) A nyelvtan alapos ismerete és azon jártasság megszerzése, hogy a tanuló oly tantárgyakról, melyek tapasztalata és tanulmányai körébe esnek, világosan és szabatosan tudjon szólni és stílárís ügyességgel írni.

b) Irodalmi művek olvasásán és fejtegetésén alapuló ismerete a magyar irodalom fejlődésének.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Elbeszélő prózai és költői olvasmányok, különösen a népese, népmonda, magyar történeti monda, a klasszikus mythosz és néprajz köréből.

Értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása, ugyancsak az olvasmányok tartalmának szabadon való elbeszélése; könyv nélkül való versek szavalása.

b) Nyelvtan: Egyszerű mondat és mondatrészek, fő- és mellékmondat megkülönböztetése. — Mondattani alapon a teljes alaktan, tekintettel a hangtani módosulásokra. — Szóképzés gyakorlatilag szócsoportok egybeállításával; az előképzők.

c) Kéthetenkint legalább egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat. Ez által főleg a nyelvtant és a helyes írás gyakorlását kell szem előtt tartani; a föladat fölfogására a gyermeket az iskolában élőszóval gondosan elő kell készíteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv I., Deme K. magyar nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasmányok és azoknak feldolgozása, mint az I. oszt.

b) Nyelvtan: Összetett szerkezetű mondatok taglalása és szerkesztése; mellé- és alárendelt mondatok viszonyának ismeretése A szókötés (a határozók, ugynevezett igekiegészítők tana). Szóképzés. Synonymák egybeállítása és magyarázata az olvasmány alapján.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat, mely által a nyelvtan gyakorlásán kívül a feladatot ki kell terjeszteni az olvasmány egyes részleteinek vagy a költői elbeszélés tartalmának — miután azt az iskolában szabad szóval elmondták — írásban való előadására is.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv, II., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Egészet alkotó történelmi olvasmányok, pl. Szalay László: A tatárjárás Magyarországon 1241—43-ban. Elbeszélő költemények.

b) A magyar nyelvtan rendszeres áttekintése. A hangsúlyos vers ismertetése.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai vagy házi dolgozat; tárgyát az iskolai olvasmánnyal kell kapcsolatban tartani, feldolgozási módját előbb élő szóval meg kell fejteni.

Tankönyv: Hoffmann Mór, m. olvasókönyv III., Deme K., m. nyelvtan. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Nagyobb epikus olvasmány, pl. Arany Toldija. Az olvasmány tartalmának megértésén kívül a mű szerkezetét s a költői stílus sajátosságait is meg kell világítani.

Prózaival olvasmány: leírások u. m. tárgy- és jelenetrajzok, jellemrajzok, könnyebb életrajzok (Plutarchos-félék vagy hasonló formában írottak).

b) A stílus általános törvényei. (A nyelv tisztasága és szabotossága; egyszerű és szép stílus.) A prózai és költői stílus különbségei tüzetesen, tekintettel a közéletben előforduló fontosabb ügyiratokra. A mértékes vers ismertetése.

c) Kéthetenként egy írásbeli iskolai, vagy házi dolgozat, melyben a költői olvasmány tartalmát vagy kisebb leírásokat, elmélkedéseket, melyekhez az iskolai olvasmány nyújtja az anyagot, kell írásba foglalni. Feldolgozásuk módját élőszóval előre ki kell fejteni.

Tankönyv: Weszely, Stilisztika. Arany J., Toldi (Lehrtől) Tanár: Kertész József.

2. Német nyelv.

Czél:

a) Biztos nyelvtani ismereten alapuló lehető legteljesebb elsajátítása a német nyelvnek.

b) Azon képesség, hogy a tanuló valamely az oktatás köréből vett tárgyról német nyelven helyesen írni és beszélni tudjon.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Folyó és értelmes olvasás; az olvasmányok tartalmának megmagyarázása és szabad elbeszélése.

b) Olvasmány alapján: egyszerű és bővített mondatok; a mondatrészek.

Ezek alapján a beszédrészek, a név- és igeragozás és a szóképzés elemei.

c) Fordítások magyarból németre és viszont; helyesírási gyakorlatok.

Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv. I. Tanár: Alpár Móricz.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Olvasás mint az I. osztályban.

b) Összetett mondatok taglalása és alkotása: a szótan befejezése, mondatban és szóképzés kiegészítése.

c) Helyesírási gyakorlatok; kisebb elbeszélések és leírások. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I. Tanár: Alpár Móricz.

III. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Költői és prózai olvasmányok a görög-római és magyar történelemből; kisebb jellemrajzok; olvasmányok a természettudomány köréből.

b) A szó- és mondatban rendszeres ismétlése mellett a szóképzésben.

c) Elbeszélések, leírások, költemények áttétele kötetlen beszédbe; levelek.

Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I. Tanár: Alpár Móricz.

IV. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Nagyobb prózai és költői szemelvények olvasása, tekintettel az ismertebb német költőkre és írókra.

b) Olvasmányok alapján: a költői írásművek fontosabb nemei és a német nyelvben rendszeres ismétlése.

c) Önálló írásbeli dolgozatok; polgári ügyiratok szerkesztése. Kéthetenkint egy írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Deutsch-Garai, Német nyelv- és olvasókönyv I. Tanár: Alpár Móricz.

Mind a négy osztályban megfelelő költemények emlézése a tanórán történt kellő előkészítés és tárgyalás után.

3. Szám- és mértan.

Czél:

Biztosság és ügyesség a számolási műveletek végrehajtásában jártasság a polgári életben előforduló mindenféle körülményekhez alkalmazott szám- és mértani feladványok megfejtésében.

A geometriai fogalmak és alapigazságok megértése, módszeresen vezetett szemlélet és rajz után.

I. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Szám tan. A tizedes számrendszer. A négy számolási művelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A tört mint hányados és viszony; közönséges törtekkel való számolás. A hazai mértékek ismertetése; időszámítás.

b) Mértan. Planimetriai elemek. (Pontok, vonalak és szögek fekvési és mérési viszonyai.) A legfontosabb sík-idomok tulajdonságai és alakítása, u. m.: három-, négy- és sokszög (különösen a szabályos) és a kör. Az idomok összeillősége, symmetriája, hasonlósága és a terület meghatározása. A kerülek és néhány görbe vonal.

Tankönyv: Mocnik-Schmidt. Szám tan I., Lengyel S. Mértani nézlettan. Tanárok: Kellert Lajos és Steiner Bernát.

II. osztály, hetenkint 5 órán.

a) Szám tan. Számolási rövidítések, számtani műveletek korlátolt pontossággal. Az arányosság fogalmának fejtegetése. Egyszerű hármasszabály; az olasz számolásmód. Mértani viszonyok és arányok elemei. Százalék-számítás.

b) Mértan. Stereometriai elemek. (A sík. Az egyenesek és síkok abszolút és relatív fekvése, lapszög és szöglet. A legfontosabb testek tulajdonságai és hálózata, u. m.: hasáb, gúla, szabályos testek, henger, kup, gömb. A testek összeillősége, symmetriája, hasonlósága, felszínének és térfogatának meghatározása. Testminták készítése.)

Tankönyv: Mocnik-Schmidt. Szám tan I., Lengyel S. Mértani nézlettan. Ádámovics, Ábr. mértan. — Tanárok: Kellert Lajos és Steiner Bernát.

III. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Szám tan. Összetett hármasszabály. Kamat-számolás. Határidő-számolás. Lánczszabály. Az arányos osztás. Elegyítési feladatok.

b) Mértan. Constructiv planimetria.

A) Egyszerű vonalú idomok. Az összeillőség symmetriája, hasonlóság és területmeghatározás kibővítése s az idevágó fontosabb constructiv feladatok.

B) Görbevonalú idomok. A körtan kibővítése és az idevágó constructiv feladatok.

A geometria alkalmazása a rajzoláshoz és a mérésnél.

(Mindezeket, valamint a IV. osztály számára kiszabottakat is, a polgári iskola feladatához mért kellő rövidséggel, de lehető alaposan.)

Tankönyv: Močnik-Schmidt, Számítan II., Adámovics, Ábrázoló mértan. Lengyel S., Szerkesztő és gyakorlati mértan. Tanárok: Kellert L. és Steiner Bernát.

IV. osztály, hetenkint 4 órán.

a) Számítan. A hazai, valamint a legfontosabb külföldi pénzrendszerek ismertetése átszámításokkal Árfolyamszámítás. Lerovás és váltóleszámítás. Váltókémlés alapja. Az ellentett szám, — a hat első alpművelet betűkkel. Elsőfoku egyenletek egy ismeretlennel.

b) Mértan. A tér telmérése és területe kiszámítása. A térfogat fölmérése és köbtartalma, kiszámítása, alkalmazva ezt a töltések, földkiadások, épületek falai köbtartalmának kiszámítására.

Tankönyv: Lengyel S., Algebra I. tüzet, Lengyel, Szerkesztő és gyakorlati mértan. Adámovics, Ábr. mértan. — Tanárok: Kellert L. és Steiner Bernát.

4. Természetrájz.

Czél:

Az ásvány, növény, állat fontosabb csoportjainak szemlélésén és összehasonlításán alapuló ismerete, kapcsolatban a növényi és állati szervezet működésének ismertetésével.

I. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtanból egyes osztályok alapjellemeivel bíró, a mezei, gazdasági, különösen az ipari és kereskedelmi ismeretek alapjául szolgáló ásványok példányain szemléltetendők azok ismertető jegyei, találási helyük és hasznuk.

b) Tavaszai és nyári hónapokban egyes seregeket jellemző, azonban a mezei gazdaságban, az iparban és a kereskedelemben használatni szokott növénypéldányokon keresendők fel a növények ismertető jegyei, növesi helyük és hasznuk.

Tankönyv: Roth-Schuch, Növénytan I. Róth S., Az ásvány-, kőzet- és földtan elemei. Tanár: Somosi Vilmos.

II. osztály, hetenkint 3 órán.

Égész éven át az állatok főbb osztályaiból, az alapjellemmel bíró, egyszersmind a mezei gazdaságban, az iparban és kereskedelemben használatni szokott állatpéldányokon tanítandók az állatok ismertető jegyei, tartózkodási helyök, táplálkozási és sza-

porodási módjuk, sajátságaik, általános és különös hasznuk; az állati rendszer főbb alapvonalai áttekintésével s az állatoknak analitikai úton való meghatározásával.

Az állatcsoportok szervezete s életfolyama rövid vonásokban mindig alkalmilag ismertetendő.

Tankönyv: Róth S., Az állattan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

III. osztály, hetenkint 3 órán.

a) Téli hónapokban az ásványtani ismeret kibővitendő a közzettannal s a geologia alapvonalaiival.

b) Tavaszi és nyári hónapokban a növénytani ismeret a növények meghatározása útján bővitendő s minden alkalommal ismertetendő a növények szervezete és életfolyama.

c) Röviden egybe kell vettetni a föld terményeinek kapcsolatban állását egymással s így egybefoglalni földünk természetrajzát.

Tankönyv: Roth-Schuch, Növénytan, Roth, Az ásvány-, kőzet- és a földtan elemei, a növénytan elemei. — Tanár: Somosi Vilmos.

5. Természettan.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

A testek általános tulajdonságai. A testek mozgása. Az erők és azok súlygyene. A munka. A gépek.

Tankönyv: Greguss-Berecz, Természettan. — Tanár: Kellert Lajos.

6. Földrajz.

Cél:

A föld természeti és állami viszonyainak ismerete, különös tekintettel hazánkra.

I. osztály, hetenkint 2 órán.

A magyar-osztrák monarchia földrajza, különösen Magyarország földrajza, az osztrák tartományoknak csak általános áttekintése, kiválólag az elsőnek természeti viszonyai. Az országok természeti viszonyainak ismertetéséhez fűződnek a topographiai főbb adatok, városok és vidékek néprajza, a lakósok főbb foglalkozásának ismertetésével, nemkülönben a föld és kőzet főbb neveinek, a jellemző növények és állatoknak lehetőleg szemlélet útján való ismertetése, szem előtt tartva a természetrajz tanításával való kapcsolatot.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz I. — Tanár: Alpár Móricz.

II. osztály, hetenkint 2 órán.

Európa bővebb és Azsia összébb vont ismertetése oly módon, mint az I. osztályban, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz II. — Tanár: Kertész József.

III. osztály, hetenkint 2 órán.

Amerika bővebb, Afrika és Ausztrália összébb vont ismertetése, az előbbi osztályokban megállapított módon, tekintettel a felfedezések történelmének főbb mozzanataira, kapcsolatban a statisztikával.

Tankönyv: Hunfalvy-Schneider, Földrajz III. — Tanár: Alpár Móricz.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

a) A három első osztályban tanult földrajzi ismeretek együvé foglalása és az egésznek áttekintése.

b) Matematikai és physikai földrajz elemei és földabroszok készítése.

Tankönyv: Schneider-Szenessy, Általános földrajz. — Tanár: Alpár Móricz.

7. Történelem.*Czél:*

a) Hazánk művelődési történelme, a társadalmi viszonyok és a törvényhozás ismertetésével.

b) Európa és Amerika történelme, azon korszakainak ismerete, melyekből a művelt népek jelen állása megérthető.

III. osztály, hetenkint 2 órán.

A magyarok történelme oly rövid áttekintésben, hogy egy év alatt az egészen át lehessen menni; Magyarország politikai földrajzának oly módon való áttekintésével, hogy az ország különböző korszakokban való állapotát a tanuló a történelemmel megismerje.

Tankönyv: Baróti-Csánki, Magyarország története. — Tanár: Kertész József.

IV. osztály, hetenkint 3 órán.

Európa történelme Amerika felfedezéseig. Kiemelendők a tanítás folyamán: A keleti népek művelődési viszonyainak rövid ismertetése után a görögök és rómaiak történelme főbb vonásaiban. A kereszténység eredete és terjedése. A nép nagy vándorlása és annak folytán alakult új államok. Az izlam eredete és terjedése. A pápaság uralma és a kereszties hadak. A középkori viszonyok

bomlása. Az idetartozó földabroszok használásával és a szükséges felvilágosításokkal.

Tankönyv: Mangold L., Világtörténet. — Tanár: Kertész József.

8. Rajzolás.

Cél:

A szabadkézi rajz gyakorlása mellett a szerkesztő síkmértan és vetülettan alapfeladványainak ismerete s ezeknek mindkét irányban alkalmazása.

I. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Előkészítés a rajzolásra. Egyenes vonalak, görbe vonalak s ezekből összetett egyszerű diszitmények.

Síkmértani idomok. Egyszerű mértani testek, sodrony- és teljeslapu mintákról (távlati rajz) árnyékolással is.

Az előadás mérve szerint a mintázás kezdete.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Szerkesztő síkmértan elemei (eszközökkel.)

Tanár: Steiner Bernát.

II. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Fali táblára előrajzolt ábrákról, fali nagy képekről; ékitmények elemei.

Fokozatos előrehaladás a mintázásban.

b) Mértani rajz, hetenkint 3 órán.

Vetülettan elemei; a pont, vonal siktérbeli helyzetének meghatározása, egymáshoz való viszonya.

Tankönyv: Adámovics, Ábr. Mértan. — Tanár: Steiner Bernát.

III. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Görög, később középkori és keleti stílusú ékitmények rajzolása és színezése lapmintákról. Összetettebb ékitmények féldomboru mintákról.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

A vetülettan ismételése és folytatása: síkok által határolt s görbe felületű rendes mértani testek ábrázolása. Árnyékszerkesztés. A látkép (perspectiva) szerkesztése.

Tankönyv: Adámovics, Ábrázoló mértan. Lengyel S., Szerkesztő és gyakorlati mértan. — Tanár: Steiner Bernát.

IV. osztály.

a) Szabadkézi rajz, hetenkint 2 órán.

Ékitmények domborművekről, virág és emberi fej s testrészek rajzolása domboru mintákról. A renaissance-styl alapvonalai.

Mintázás.

b) Mértani rajz, hetenkint 2 órán.

Lépték (mérték) szerinti rajzolás. A mértani rajz alkalmazása az építészeti szerkesztés különösen azon ágaira, melyek a műasztalosságban, lakatosságban, vagy az agyagiparban e tekintetben előfordulnak.

Tankönyv: Adámovics Ábrázoló mértan. — Tanár: Steiner Bernát.

9. Éneklés.

I. és II. osztály, hetenkint 1—1 órán.

Létrák. Gyakorlatok különböző alaphangból, chorúlok és népdalok.

A könnyebb hangnemekből 4 kemény s ezzel kapcsolatos négy lágy kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Harrach, Arany lant I, Bartalus, Éneklő ABC. Tanár: Kertész József.

III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

A következő nyolcz kemény és nyolcz lágy hangnem; továbbá kisebb beosztású művészebb hangjegyek és diszitmények használata. Kargyakorlatok magyar népdalokból.

Tankönyv: Harrach, Arany lant II, Ernyei, Enektan I. — Tanár: Kertész József.

10. Testgyakorlat.

I., II., III. és IV. osztály, hetenkint 1—1 órán.

a) Rendgyakorlatokban a sorok mozgásának többféleségét kifejtik, a menés, a futás nehezebb nemei mellett gyakorolják a sorfordulatokat, sorkanyarodásokat és a sorok mozdulatának összeállításának különféle nemeit.

b) A szabadgyakorlatok különféle nemei stb.

Tanár: Alpár Móricz.

11. Szépirás.

I—IV. osztály, heti 2—3 órában.

Magyar és német folyóírás. A. IV. osztályban ronde-írás.

Általános órabeosztás.

Tantárgyak	I	II.	III.	IV.	Öszo- sen
	osztály				
1. Hit- és erkölestan	3	3	3	3	12
2. Magyar nyelv és irodalom . . .	5	5	4	3	17
3. Német nyelv	5	5	5	5	20
4. Számtan	3	3	3	3	12
5. Mértan	2	2	1	1	6
6. Természetrajz	3	3	3	—	9
7. Természettan	—	—	—	3	3
8. Földrajz	2	2	2	2	8
9. Történelem	—	—	2	3	5
10. Szabadkézi rajz	2	2	2	2	8
11. Mértani rajz	2	3	2	3	10
12. Szépirás	3	2	3	2	10
13. Éneklés	1	1	1	1	4
14. Testgyakorlat	1	1	1	1	4
	32	32	32	32	108

Érdemsorozat.

I. osztály.

Osztályfő: ALPÁR MÓRICZ.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német ny.	Számtan	Mértan	Természetr.	Földrajz	Szabadk. r.	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Torna	Magaviselet
Altstädter Béla	4	3	3	3	3	4	3	2	4	3	4	1	2
Beck Jenő	3	3	4	4	3	1	4	4	4	4	3	2	2
Deutsch Imre	3	3	4	3	4	4	3	2	4	2	4	2	3
Ebenspanger Rezső	3	3	4	3	3	4	3	4	4	3	3	2	2
5 Ehrlich Béla	4	4	4	4	3	3	3	4	3	4	2	2	1
Eisler Tivadar	3	2	3	3	2	3	3	2	2	1	3	2	2
Fleischhacker Imre	2	3	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	1
Haas Leo	3	4	1	2	2	1	3	1	2	2	2	3	3
Hauser Árpád	4	4	3	4	3	4	2	3	4	3	3	2	2
10 Heisler József	2	2	3	3	1	3	1	1	1	3	4	1	1
Hirsch Miksa	3	4	4	3	4	4	4	4	5	4	4	3	2
Mayer Dávid	4	3	2	2	3	4	3	1	2	3	3	1	2
Neu Béla	3	2	3	3	1	4	3	1	1	3	3	3	1
Oesterreicher József	2	3	2	2	1	2	2	1	1	2	3	2	1
15 Szigeti Imre	3	3	3	3	3	4	3	5	4	3	3	4	2
Tivolt Imre, r. k.	4	4	4	5	5	5	3	4	4	3	3	3	2
Ungar Robert	3	3	4	2	1	2	3	3	2	3	4	2	2
Wollák István	3	3	4	4	4	2	1	3	4	3	3	3	2

Kimaradt: Weber Mór.

Magántanulók: Fürst József, Weinberger Sámuel, Steiner Elemér.

II. osztály.

Osztályfő: STEINER BERNÁT.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Számítan	Mértan	Természetr.	Földrajz	Szabadkézír.	Mértanir.	Szépíráás	Ének	Torna	Magaviselet
Acél József	2	3	2	3	3	1	1	1	4	3	2	3	2
Berger Dezső	2	2	2	1	1	1	1	1	2	3	2	1	1
Braun Imre	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	2	3	2
Ehrenstein Aladár	3	3	3	4	4	3	3	4	4	2	2	2	2
5 Fleischmann Sándor	2	3	3	2	1	4	1	2	1	2	4	3	1
Flesch József	1	2	1	1	1	1	2	3	1	2	2	2	1
Frommer Gyula	2	4	3	3	4	2	4	3	4	2	2	2	1
Fürst József	5	4	4	4	5	4	4	4	5	4	3	3	2
Getz Győző r. k.	3	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2	3	2
10 Goldschmied Béla	3	4	2	4	4	5	4	4	4	2	2	2	2
Krausz Gyula	2	3	1	3	1	3	3	2	2	2	2	1	1
Kürschner Béla	4	5	4	5	5	4	5	2	5	4	3	3	2
Mandler Béla	4	4	2	4	4	4	4	4	4	3	3	3	1
Mauthner Ödön	4	4	4	4	3	4	3	4	4	3	3	1	2
15 Morgenstern Dezső	4	3	2	3	4	3	4	4	4	3	3	1	3
Neumann Frigyes	3	2	2	3	1	1	1	2	1	3	2	2	2
Schreiber Arnold	3	4	3	3	4	2	4	4	4	2	3	3	2
Singer Sándor	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1
Sternberger Albert	2	1	3	2	3	2	2	3	4	3	2	2	2
20 Viola Lajos	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	3	4	3
Weisz Aladár	3	3	4	3	4	4	3	3	4	2	2	1	2
Weisz Oszkár	1	1	1	1	1	1	1	2	1	3	1	2	1

Magántanulók: Steiner Elemér, Weinberger Sámuel.

III. osztály.

Osztályfő: KELLERT LAJOS.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Számítan	Mértan	Természetr.	Földrajz	Történelem	Szabadkézir.	Mértanir.	Szépíráás	Ének	Torna	Magaviselet
Beck Samu	2	3	3	3	3	1	2	2	3	3	3	2	2	1
Berger Ferencz	2	2	3	2	3	1	2	1	2	3	2	2	2	1
Buchwald József	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	2	3	4	1
Deutsch Albert	1	2	2	2	2	1	1	3	2	2	3	4	2	1
5 Dukász Aladár	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	1	2
Glaser Ede	4	5	4	4	4	4	4	3	4	4	2	3	3	3
Goldschmied Károly	2	3	4	3	4	3	3	3	4	4	2	3	2	2
Hamburger Jenő	3	5	3	4	4	4	2	4	4	4	3	4	3	1
Hirschl Leo	1	2	2	3	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
10 Horváth István. r. k.	1	3	3	2	3	2	1	2	2	4	3	2	f.	1
Klüger Aladár	2	3	3	3	3	2	3	2	3	4	2	2	2	1
Krausz Béla	2	2	2	3	4	1	1	1	4	4	3	3	2	1
Liditt Ede	4	5	3	4	4	4	3	5	2	5	1	2	3	2
Schnitzler Andor, r. k.	2	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3	2	3	2
15 Steiner Lajos	2	3	3	3	3	1	2	1	3	4	2	1	2	1
Strém Dezső	3	2	1	3	4	4	3	1	3	3	2	3	•	2
Weiss Oszkár	3	4	3	4	4	4	2	4	2	4	3	1	1	2
Weiss Samu	3	4	4	3	4	4	4	3	2	4	2	2	3	2
Weltner Simon	1	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1

IV. osztály.

Osztályfő: KERTÉSZ JÓZSEF.

A tanulók nevei	Hitian	Magyar ny.	Német nyelv	Számítan	Mértan	Természettan	Földrajz	Történelem	Szabakézír.	Mértanír.	Szépírá	Ének	Torna	Magaviselet
Ármuth Pál	4	4	3	3	4	3	2	3	2	3	2	3	2	2
Deutsch Dezső	1	2	2	2	2	1	2	1	1	3	2	1	2	1
Dukász Lajos	2	3	4	4	4	3	1	3	3	4	3	2	2	1
Fleischhacker Ferencz	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	3	1	2	1
5 Fürst Rezső	3	4	4	3	3	3	3	3	4	4	3	4	2	1
Gross Ferencz	2	2	2	3	4	3	2	1	3	4	3	2	2	1
Gross Móricz	2	3	3	4	4	2	2	1	3	4	2	2	2	1
Koch Géza	3	4	3	3	2	3	2	3	3	4	3	2	1	2
Kohn Ede	3	4	4	3	1	4	2	3	1	1	2	2	1	2
10 Komlósi Sándor	1	2	2	3	3	1	1	1	3	3	1	1	2	1
Kondor Géza	2	1	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1
Krausz Ödön	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1
Löwy Imre	3	3	5	3	4	3	5	4	4	4	4	1	2	2
Markbreiter József	3	4	2	4	3	4	3	4	3	5	3	3	2	2
25 Mattersdorfer Zsigmond	2	2	2	3	2	2	1	2	1	3	1	2	1	1
Oblath Sándor	4	3	4	4	4	4	3	3	4	5	3	3	2	1
Rosenberger Lajos	3	3	1	2	1	3	2	2	1	1	2	2	1	1
Schlesinger Jenő	3	3	5	4	4	4	5	2	4	4	3	4	2	2
Steiner Zoltán	2	2	3	3	4	3	1	2	3	4	2	2	1	1
20 Stern Miksa	2	3	4	3	2	3	2	3	2	3	3	1	2	1
Stettler Ödön	3	3	4	4	4	3	2	2	4	5	3	3	2	2
Sugár Jenő	3	2	4	4	3	4	4	3	4	3	3	3	1	2
Vajda Ernő	4	4	4	4	4	4	3	3	2	4	2	3	2	2
Weiss Lajos	4	5	5	5	4	4	4	4	3	4	2	1	1	2
25 Wirth Pál	3	4	3	4	3	4	2	4	2	3	2	3	2	2

C) Felső kereskedelmi iskola.

XI.

TANÁRI KAR.

Bún Samu, igazgató, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, Nagy-Kanizsa város képviselő-testületének és iskolaszékének tagja; tanította a könyvvitelt a középső és felső osztályban, az irodai munkálatokat a 3., a ker. ismereteket és szépirást az alsó osztályban. Működésének évei 34, ez intézetnél 33.

Domány Ármin, középiskolákra képesített rendes tanár, az önképzőkör vezetője, az ifjusági könyvtár öre; tanította a történelmet, a magyar nyelvet és irodalmat mind a három, a kereskedelmi levelezést a középső és felső osztályban. Működésének évei 4, ez intézetnél 2.

Markovits Dávid, rendes tanár, a tanári tanácskozások jegyzője, tanította a mennyiségtant, ker. és politikai számtant mind a 3 osztályban, az irodai munkálatokat az alsó és középső osztályban. Működik ez intézetnél 1 év óta.

Dr. Rosenberg Mór, köz- és váltó-ügyvéd, tanította a jogi és közgazdasági ismereteket a középső és felső osztályban. Működésének évei ez intézetnél 8.

Somosi Vilmos, középiskolákra képesített rendes tanár, a természetrajzi, földrajzi, áruismei, természet- és vegytani szertár öre; tanította a vegytant, áruismét és technológiát a középső és felső, a földrajzot mind a 3 osztályban. Működésének évei ez intézetnél 9.

Dr. Villányi Henrik, felső kereskedelmi iskolákra képesített rendes tanár, a „Zalai Közlöny“ szerkesztője, bölcsészettudor, tanította a német és francia nyelvet mind a három, a ker. levelezést az alsó osztályban, a gyorsírást mind a 3 osztályban. Működésének évei 18, ez intézetnél 10.

HITOKTATÓK:

Hütter Lajos, ev. lelkész, az ág. hitv. tanulók hitoktatója. Működésének évei ez intézetnél 10.

Kertész József, okl. polg. isk. tanár, az izr. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Kovács Kálmán, ev. ref. lelkész, az ev. ref. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 1 év óta.

Rasztics Rafael, róm. kath. lelkész, a középső és felső oszt. róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 3 év óta.

Treiberics Titusz, róm. kath. lelkész, az alsó oszt. róm. kath. tanulók hitoktatója. Működik ez intézetnél 2 év óta.

TANTERV

a nagym. vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1895. évi aug. 20-án
44001. sz. alatti rendelete alapján.

1. Vallástan.

Alsó, középső és felső osztály. Hetenkint 1—1 óra.

A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik s arról a hitfelekezetek saját hatáskörükben gondoskodnak. (1894. évi május hó 4-én 13033. sz. a. kelt vall. és közoktatási m. kir. miniszteri rendelet).

2. Magyar nyelv és irodalom.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

A prózai írásművek ismertetése, olvasmányok alapján

1. Leírás. Tárgy és jelenetrajzok, állatrajzok, jellem- és néprajz, uti rajz.

2. Elbeszélés. Mese, parabola, életrajz, történetírás. A magyar történeti irodalom rövid ismertetése. Mutatványok a kiválóbb történetírók műveiből, tekintettel a történeti tanításra.

3. Értekezés. Fogalmak magyarázata, felosztás, részelés; a bizonyítás legegyszerűbb formái, elmélkedés, szorosán vett értekezés.

4. Szónoklat. A szónoki forma és irány, egy-két rövidebb olvasmányon megmutatva. Mutatványok Kölcsey és az ujabbkori szónokok műveiből.

5. Levél. Olvasmányok irodalmi jelentőségű levelekből.

A prózai olvasmányokon kívül a költőiekből lyrai és leíró művek, kisebb elbeszélések (román cz, ballada stb.). Különös gond fordítandó az olvasmányok szerkezetére, a prózai és költői kifejezésmódok különbségére.

Az írásbeli dolgozatok folyvást kísérik a tanítást és olvasást. Különösen fontos a dispositiók készítése. Ilyen dispositiók, vagy az olvasmányokból vett tételek kidolgozása s az olvasmányok utánképzése, házi és iskolai gyakorlatul felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok tárgyi és alaki fejtegetésével kapcsolatban az alak-, mondat-, szóképzés- és verstan ismétlése.

Helyesírási gyakorlatok: tollbamondás, valamint a könyv nélkül betanult daraboknak fejből való leiratása.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A magyar irodalom ismertetése, kapcsolatban a poétika fő fogalmainak magyarázatával, olvasmányok alapján.

A mondákból kiindulva a magyar éposz fő képviselői: Zrínyi, Vörösmarty, Arany. A történeti énekek régi fejlődésének megemlítésével, a rege Kisfaludy Sándornál és a ballada Aranyánál. A regény verses alakja: Gyöngyösi; újabb irodalmi nyelvünk alakulásáról Kazinczynál és Kármánál; az újabb regény fő képviselői: Jósika, Eötvös, Kemény, Jókai. A vallásos, hazafias és szerelmi lyra: régibb példák bemutatása után Berzsenyi. Tompa, Petőfi és az újabb lyrikusok.

A tárgyalás mindenkor olvasmányokból indul ki. Az eposzok és regények nagyobb mutatványokkal és kivonatokkal lehetőleg egészökből ismertetendők. Elbeszélő költemények és modern teljes regények házi olvasmányul. A kitűnőbb írók rövid életrajza is beszövedő a magyarázatba.

Házi és írásbeli iskolai dolgozatok, részint az olvasmányok, részint a tanulók ismereteinek köréből vett tárgyakról, felváltva kéthetenként egyszer.

Dispositiók készítése, nyelvi és stílistikai magyarázatok, helyesírás.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A magyar irodalom ismertetésének folytatása olvasmányok alapján.

A dráma régi nyomainak megemlítése után: Kisfaludy Károly, Katona József, Szigligeti és Madách; vígjáték, tragédia és drámai költemény. Politikai írók és szónokok a reformokban: Kölcsey, Eötvös, Széchenyi, Deák, Kossuth.

Az irodalomtörténet rövid áttekintése, figyelemmel a közgazdasági és utazási irodalomra.

Házi és iskolai írásbeli dolgozatok felváltva kéthetenként egyszer a növendékek irodalmi és szakszerű tanulmányaiból vett tételekről.

Próza és verses darabok könyv nélkül. Szavalás.

3. Német nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Az alak- és mondattan beható tárgyalása olvasmányok alapján, tisztán gyakorlati módon, különös tekintettel a nyelvi anyag gyűjtésére.

A német nyelv alak- és mondattan sajátosságainak, különösen a magyar nyelvtől eltéréseknek, ismertetése.

Írásbeli gyakorlatok az alak- és mondattan elsajátítására. fordítások és utánképzés útján; a helyesírás elsajátítására tollbamondás, másolás és a könyv nélkül tanultaknak fejből való leírása; kisebb feladatok óráról-órára; nagyobbak, mint a házi és iskolai gyakorlatok, felváltva kéthetenként egyszer.

Az olvasmányok nyelvi és tárgyi fejtegetése; szabatos fordítása magyarra.

Prózai és verses darabok könyv nélkül. Beszédgyakorlatok.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Olvasmányok, részint szépirodalmiak, részint szakszerűek, beszédgyakorlatokkal, különös tekintettel a kereskedelmi nyelvre.

Írásbeli iránytani gyakorlatok kéthetenként egyszer; fordítási gyakorlatok magyarból németre és szabatos fordítás németből magyarra.

Prózai és költői darabok könyv nélkül.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Az iránygyakorlatok folytatása és a magyar nyelvi oktatásra támaszkodva, módszeresen válogatott olvasmányoknak verstani és poétikai fejtegetése.

Olvasmányok ujabbkori-elsőrangu íróktól, különösen a társadalom-tudomány és a publicistika köréből.

Írásbeli dolgozatok: fogalmazványok a tanulók ismeretköréhez mért tételekről és fordítás magyarból németre, valamint szabatos fordítás németből magyarra, kéthetenként egyszer.

Prózai darabok és költemények könyv nélkül.

4. Francia nyelv.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

a) Nyelvtan. Olvasás (kiejtés); kapcsolatban a mondattan nélkülözhetlen szabályaival. A névszók alaktana. A segédigék s a rendes igék ragozása. Fordítások a nyelvtan begyakorlására.

b) O l v a s m á n y o k. Egyszerű elbeszélések és leírások a

népmese, monda, történet, föld- és természetrajz, nemkülönben az üzleti élet köréből. Egyes költemények betanulása.

c) *Szótanulás*. Tárgyi csoportokban, különös tekintettel a kereskedelemben előforduló terminusokra s a nyelv sajátosságaira.

d) *Írásbeli dolgozatok* (másolás, tollbamondás, fordítás), rövidebbek óráról-óra; nagyobbak, mint házi és iskolai gyakorlatok, kéthetenként egyszer.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) *Nyelvtan*. Rendhagyó igék. A particulák. A szórend. A névszók mondattani tekintetben. Az igeidők és módok, különösen a kötő-mód használata, az igeidők egymásra következése. Fordítások, mint az alsó osztályban.

b) *Olvasmány*. Mint a megelőző osztályban. Az olvasmány tartalmának az idegen nyelven való kikérdezése s ennek nyomán beszédgyakorlatok.

c) *Ügyiratok*. Kisebb ügyiratoknak, főképp leveleknek olvasása, diktálása, fordítása és minták után való iratása.

d) *Szótanulás tárgyi és etymologikus csoportokban*. Nyelvi sajátságok, synonymák, kereskedelmi kifejezések.

e) *Írásbeli dolgozat*, mint az alsó osztályban, főképp fordítás az idegen nyelvre és gyakorlatok a levelezés köréből, kéthetenként egyszer.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

a) *Nyelvtan*. Az infinitivus és participiumok használata. A határozók, a viszonzók, a kötőszók. A nyelvtan rendszeres ismétlése. Fordítások, mint a megelőző osztályokban.

b) *Olvasmány*. Nagyobb szemelvények jeles írók műveiből, tekintettel a nemzetgazdaságtani és kereskedelmi irodalomra is. Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján.

c) *Ügyiratok*. Kereskedelmi ügyiratok, főképp levelek olvasása, fordítása, betanulása és minták után való iratása.

d) *Írásbeli dolgozatok*, mint a középső osztályban.

5. Földrajz.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra

A földrajzi alapfogalmak ismétlése.

Az idegen világrészek áttekintése után a fontosabb államoknak (behatóbban Ázsia, Törökország, India, Khina, Japán, Perzsia, Egyptom, Éjszak-Amerikai Egyesült-Államok, Mexiko, Brazília, Argentina, Chile) ismertetése kereskedelmi szempontból.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Európa általános áttekintése és jellemzése után e világrész összes és főképen nevezetesebb kereskedő és iparos államainak kereskedelmi földrajza, kapcsolatban az illető államok idegen világrészekben fekvő birtokainak és gyarmatainak ismertetésével.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Magyarország és Ausztria földrajza; különösen Magyarország őstermelési, ipari és kereskedelmi viszonyainak tüzetes ismertetése; tekintettel az idegen, főleg a szomszéd országokkal való összeköttetéseinkre.

Az előbbi két osztályban tanultak ismétléseül és áttekintő összefoglalásául a világkereskedelem mai állapotának, a nevezetesebb világkereskedelmi piacoknak, közlekedési utaknak, eszközök és összeköttetéseknek ismertetése, természetes kapcsolatban a fontosabb termelési helyekkel, terményekkel és iparcikkekkel, különös tekintettel Magyarország bel- és külkereskedelmére és figyelemmel a Balkán-félsziget kereskedelmi viszonyaira.

6. Történelem.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Bevezetésül röviden az ó-kori történet áttekintése.

A középkor történetéből. A népvándorlás (Attila) és a nyugati római birodalom romjain alakult keresztény-germán királyságok, kereszténység. Mohammed. Nagy Károly birodalma és annak felbomlása. Hűbériség. Az investitura harcz (a császárság és pápaság küzdelme). A keresztes hadjáratok. A Habsburgok a középkor végén. Az európai török birodalom megalakulása. Az olasz városok és a renaissance, átmenet az ujkorba.

A magyar nemzet történetéből. A magyar nép őstörténete, vándorlásai és honfoglalása. A magyar keresztény egyház és királyság megalapítása és megerősítése. A magyar királyság küzdelme a nyugoti és keleti császársággal. Az arany bulla és kora. Az utolsó Árpádok és összeköttetések a Habsburgokkal. Az Anjouk és Magyarország fellendülése. Uj állami és társadalmi intézmények. Zsigmond és az olygarchia felülkerekedése. A Hunyadyak kora: a) Hunyady János mint a magyar nemzet és a kereszténység hőse; b) Hunyady Mátyás alatt a nemzet fénykora. A magyar királyság hanyatlása az utolsó Jagellók alatt.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. A renaissance terjedése és hatása. Találmányok és tengerentúli felfedezések. A reformáció és elterjedése; ellenreformáció. V. Károly és a Habsburgház hatalma tetőpontján. Angol Erzsébet és II. Fülöp; Anglia emelkedése és Spanyolország hanyatlása. Németalföld.

A harminczéves háboru. XIV. Lajos. Az angol forradalom. Nagy Péter (éjszaki háboru). Poroszország és II. Frigyes. A felvilágosodás; felvilágosodott absolutismus. Éjszakamerikai szabadságharcz. A francia szabadságharcz. Napoleon császársága, a bécsi congressus.

A magyar nemzet történetéből. Magyarország a mohácsi vész után. Az erdélyi fejedelemség megalakulása, a reformáció elterjedése, török hódoltság.

Nemzeti és vallási sérelmek: Bocskay felkelése és a bécsi béke.

Magyarország részvétele a harmincz éves háboruban. Bethlen Gábor és I. Rákóczy György.

Erdély fénykora és hanyatlása. I. Lipót; A Wesselényi-féle összeesküvés. Zrinyi Péter és társai. Tökölly Imre fölkelése. Magyarország felszabadulása a török járom alól és a bécsi önkényuralom. II. Rákóczy Ferencz fölkelése és a szatmári béke. A nemzet és a királyi ház kibékülése. III. Károly. Mária Terézia és II. József. II. Lipót és az alkotmány biztosítása. Magyarország részvétele a francia háborukban és belső állapota ez idő alatt.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Az ujkor történetéből. Ujabb forradalmak (julius és februári párisi forradalom) és a népszabadság. A tudományok haladása, felfedezések; gazdasági átalakulás, munkáskérdés. Az egyesült olasz királyság és a német császárság megalakulása. A keleti kérdés. Oroszország terjeszkedése a Balkán-félsziget felé, a legutóbbi orosz-török háboru, a berlini congressus. Bosznia és Hercegovina megszállása.

A magyar nemzet történetéből. I. Ferencz uralkodása. Az 1825. évi országgyűlés; a nemzeti reformküzdelem kezdete. Kossuth Lajos és a „Pesti Hirlap“. Eötvös és a centralisták. Nemzetiségi mozgalmak. Védegylet. Metternich és kormányrendszere. Az 1847-ben megnyílt országgyűlés, az 1848-iki törvények. Alkotmányunk átalakulása. A szabadságharcz. Önkényuralom. Deák Ferencz és az 1867-iki kiegyezés.

Az alkotmánytanból a mai magyar közjog ismertetése.

7. Mennyiségtan és politikai számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A négy alapművelet pozitív és negatív számokkal. Hatvány-mennyiség; négyzetre-emelés közönséges számokkal.

Az elsőfoku határozott egyenletek egy és több ismeretlennel, különös tekintettel a szövegezett feladatok megfejtésére. Arány és aránylatok.

A planimetriai idomok ismertetése a legfontosabb tantételek bevonásával, ezen idomok congruentiája, hasonlósága, területüknek s a kör kerületének és területének számítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati egyszerű példákban.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Gyökmennyiség. Másodfoku egyenletek egy ismeretlennel.

A logaritmus fogalma. A Brigh-féle logaritmus-rendszer. A szorzat, tört, a hatvány- és gyökmennyiség logaritmusának, a logaritmushoz a számnak keresése. Számítási műveletek a logaritmusok segítségével.

Első foku számtani és geometriai sorok. (Idevágó példák főképp a kamatszámítás köréből veendő). A kapcsolástanból a helycsere, egybevetés és változtatás röviden. A valószínűség számolásból az egyszerű és ellentett valószínűség.

A stereometriából a szabályos testek ismertetése szemléltetés alapján. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felületének és köbtartalmának kiszámítása, főképp a kereskedői és ipari életből vett gyakorlati példákban.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

P o l i t i k a i s z á m t a n. Kamatos kamatszámítás utólagos és előleges kamatlábbal, a conform kamatláb. Segédtablák.

Évjáradék-számolás. Kölcsöntörlesztés utólagos és előleges kamat mellett (évi, félévi és negyedévi) annuitással. Záloglevelek és kölcsönök. Kölcsöntörlesztés. Lottériakölcsönök. Kölcsöntörlesztési és sorsjegyhuzási tervezetek készítése. A kölcsön árfolyama. A valódi kamatláb. A kölcsönárfolyamok egyenértéke.

Életbiztosítási számolások egyszerű és évi díjjal egy személyre a legegyszerűbb biztosítási módok mellett; ugyanezeknél a biztosításoknál a díjtartalék-számolás.

8. Természettan.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A mozgás törvényei. Az erők. Súly és súlypont. Egyszerű gépek és alkalmazásuk. Inga.

Halmaz-állapot. A csepfolyó és légnemű testek alaptünetményei és törvényei. Gőzgép.

A meleg és hatásai a testekre. Thermometer. A meleg forrásai.

A hang keletkezése és terjedése; visszaverődése; magassága. Hangszerek.

A fény és annak terjedése, erőssége és mérése; visszaverődése és törése. Fontosabb optikai eszközök, különösen a mikroszkop. A látás; színszóródás; szinképelemzés; a testek színei.

A mágnesség.

Szikrázó elektromosság. Áramló elektromosság. Elemek. Ohm törvénye. Az áram hatásai. Galvanoplastika. Hőelektromosság.

Accumulator. Elektromagnes. Elektromos telegraph. Inducált áram. Dynamo elektromos gépek. Elektromos erőátvitel. Telephon és mikrophon.

9. Kereskedelmi számtan.

Alsó osztály. Hetenkint 4 óra.

Alapműveletek egész számokkal, közönséges és tizedes törttekkel, a rövidített és gyakorlati eljárások bevonásával.

A kereskedelmileg fontos országok mértékeinek és pénzeinek ismertetése.

A redukálás és resolválás. A megnevezett számokkal (mértékekkel és pénzekkel) való műveletek. Átlagszámítás. Olasz gyakorlat.

Hármas-szabály. Lánccz-szabály. Arányos osztás. Elegyítés-szabály.

A százalék-számítás behatóan, alkalmazva a súly-, érték- és költség-számolásnál az áruüzletben szokásos módon, az áruk egyszerű és összetett árvetésének könnyebb feladatai. Szesz-számolás.

A kamat- és discount-számolás.

A belföldi értékpapiroknak értékszámolása tekintettel a budapesti és bécsi tőzsdei szokásokra. A belföldi váltók discountálása. Az osztrák-magyar bank határozmányai a váltók leszámítolására.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Arany- és ezüsts számolás; az ötvények finomsága és ennek jelzése, tiszta súly, ötvénysúly. Az osztrák-magyar bank beváltási szabályzata az aranyra vonatkozólag. A pénzlábak és a pénzverési viszonyok ismertetése. Az arany-, ezüstműnek és pénznek nevezetesebb piacokon való árfolyama és értéke a tőzsdei szokások tekintetbe vételével.

A külföldi váltók árjegyzése. A külföldi váltók értékének és névértékének kiszámolása, tekintettel a budapesti, bécsi és a fontosabb külföldi tőzsdei szokásokra. Árfolyam kompensatio. A tartozás és követelés kiegyenlítése külföldi váltókkal. Netto kiegyenlítés.

Felső osztály. Hetenkint 4 óra.

A külföldi váltók kémlete: választás a) rövid és hosszú lejáratu váltók, b) a közvetlen intézvény és küldvény vagy más idegen helyen fizetendő küldvény, c) a közvetítő külföldi helyek között. Kémletli számolások az aranyra és ezüstre. Direct és indirect kiegyenlítések külföldi váltókkal. Magyarország és Ausztria értékpapirjainak jegyzése a külföldi tőzsdéken. Kémlet értékpapirokkal. Bizományyszámolás váltókkal és értékpapirokkal. Az árvetési számolás részletesen. Árvetési táblázatok készítése. A fontosabb börzeműveletek, különösen a prolongatio.

10. Irodai munkálatok.

Alsó osztály. Hetenkint 1 óra.

(Kapcsolatban a szépírással.)

Számlák a közvetlen áruüzlet köréből. Scontrók, leltárak és mérlegek összeállítása, főképp a vonalzás és rendes bevezetés gyakorlása. Bizományi vétel- és eladási számlák, álszámlák. Jegyzékek váltókról és értékpapirokról

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Bizományi, költség- és biztosítási számlák bonyolódottabb esetekről. Jegyzékek és számlák arany-ezüstről, pénzekről, devisekről, értékpapirokról. Folyó-számlák az alkalmazásban levő módok szerint, kölcsönös, kölcsönös és változó, kettős és változó kamatlábbal.

Felső osztály, Hetenkint 2 óra.

Az előző osztályokban tanultaknak ismétlése után combinált feladatoknak mintaszerű kidolgozása a levelezés, a számtan és a könyvelés köréből.

11. Könyvvitelten.

Középső osztály, Hetenkint 3 óra.

Általános rész.

A könyvvitel fogalma, fontossága és célja; a könyvvezetőben megkívánt kellékek.

Törvényes intézkedések a könyvelés tárgyában (kereskedelmi törvény 1875. XXXVII. t.-cz. 25—36. §§-ai; a magyar csódtörvény 1881. XVII. t.-cz.; a magyar büntetőtörvény 1878. V. t.-cz. ide vágó pontjai.)

A könyvek hitelesítése és bélyegzése; az azokban felveendő hasábrendek. általánosságban tárgyalva. — Az üzletesemény mint könyvviteli tétel. Az adós és hitelező. — A feljegyzések alaki kellékei a hitelesség és szokások szempontjából.

A vagyon, annak felosztása; activ, passiv és tiszta vagyonra. — A leltározás, vagyon-becslés; összeállítás a leltárkönyvbe, tekintettel a vagyonrészek csoportosítására.

A könyvvitel két módszerének: az egyszerű és a kettős könyvvitelnek általános jellemzése.

a) *Az egyszerű könyvvitel:*

Lényeges könyvei: a leltárkönyv, a pénztárkönyv, a napló, a főkönyv és a scontrók (rovancsok), u. m. az áru-, az activ és a passiv váltó, az értékpapír stb. scontró.

Segédkönyvek rendeltetése. Beérkezett számlák könyve, kiadott számlák könyve, lejáratú könyvek, árubizományi könyvek stb.

A könyvek megnyitása a leltár alapján.

A folyó könyvelések bemutatására egy rövid, egy vagy két havi áruüzlet könyveinek megnyitása, vezetése és lezárása esz-közlendő.

Leltározás az év végén. Az eredmény meghatározása.

b) *A kettős könyvvitel:*

A kettős könyvviteli módszernek jellemzése.

A számlák rendszere és tana kimerítően

A kettős könyvvitel kétféle módozatának általános jellemzése.

1. A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel (francia könyvvitel) jellemzése.

2. A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel (olasz könyvvitel) jellemzése.

A kettős könyvvitel közvetlen főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: egyesített napló és főkönyv.

Segédkönyvek: az egyszerű könyvek scontrói és segédkönyvei.

A könyvek megnyitása a mérleggel, azoknak vezetése az üzlet folyamában (próbamérlegek) és lezárása a Mérleg és a Vesztés- és Nyereség-számlával s Nyers mérleg.

A kettős könyvvitel közvetett főkönyvvezetéssel:

Lényeges könyvek: Pénztárkönyv, Előjegyzések, Gyűjtő-Napló, Főkönyv.

Segédkönyvek: Folyó számlakönyv és a közvetlen főkönyvezésnél felemlített segédkönyvek.

Gyakorlatul egy-két havi üzlet kidolgozása.

A hibák felkeresése és kiigazítása.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

Kereskedelmi társaságok könyvelése.

A közkereseti, betéti, részvénytársaságok és szövetkezetek könyvelései a kettős könyvvitel szerint mutatandók be, — különösen figyelembe veendők a kereskedelmi törvények ide vonatkozó határozatai, valamint a vállalatok keletkezésére, alakulására, a tőke elkönyvelésére vonatkozó viszonyok.

A folyó könyvelések bemutatása egy rövid üzletben.

A folyó üzletesemények elkönyvelése után a könyvek lezárandók.

A lezárási munkálatoknál figyelembe veendők az átmeneti tételek és tartalékok elkönyvelése. A részes és a bizományi ügyletek könyvelése az áru- és banküzletekben.

Egy havi takarékpénztári vagy hitelintézeti üzletmenet könyvelése a lényeges és segédkönyvekben, a hozzá tartozó levelezésekkel együtt.

Ipari, illetőleg gyári vállalat könyvezése fővonalakban.

A könyvviteli műkifejezések német nyelven is ismerttetendők.

12. Kereskedelmi levelezés.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

Ügyiratok, nevezetesen a nyilatkozatszerűek, melyek a kereskedelem körében is gyakrabban előfordulnak. Ezek: a bizonyítványok, elismervények, tóritvények, kötelezvények, nyugtatványok, felmondások, engedmények, utalványok, meghatalmazványok; továbbá a beadványok, névszerint az iparigazolványt, a cégbejegyzést. és cégtörlést illető beadványok.

Körlevelek (hirdetésekkel). Az áru-üzletben kínáló levelek; levelek hitelügyben; tudakozódó és informáló levelek; megrendelések és a velök kapcsolatban előforduló levelek.

Az ügyiratok közül azok, melyeket levél alakjában is szokás kiállítani, ebben a formában is gyakorlandók.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek fizetésekről. Levelek adósok és hitelezők között. Levelek váltó-ügyekben, és pedig: a váltó-hitelről, intézvényekről, a váltó elfogadásáról, telepítéséről, váltó-küldvényekről, prolongá-

tióról, bizományi váltókról, szükségbeli utalványról, az óvásról és visszkeresetről. Levelek folyó-számlákról.

A levelekhez tartozó váltókat és jegyzékeket is kell készíteni.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

Levelek bizományi, szállítványozási és biztosítási ügyekben. Levelek az érték-üzletben és általában bank-üzletekben. Levelek bukási esetekben. Meghitelező levelek. Szolgálati ajánlközások.

13. Kereskedelmi ismeretek.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A kereskedelem fogalma, jelentősége, felosztása. A kereskedők és a segédszemélyzet. Cég, telep. A kereskedelmi társaságok. Felszámolás, csőd. Az áruk fajtái. A mértékrendszerek és a mértékhitelítés. A pénz, pénzverés, érem, valuta; váltópénz, papírpénz, kereskedelmi pénz. Hitel, kamat. Utalvány, check, váltó. A váltó fajtáinak, kellékeinek s a váltócelekvényeknek rendszeres ismertetése. Az értékpapírok, kötvények és részvények fajtái, kibocsátásuk és törlesztésük módjai. Az adás-vevés: ajánlat, alku, kötés, teljesítés, fizetés. A közvetítés: alkusz, ügynök. bizományos, kereskedelmi képviselő.

14. Közgazdasági ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 2 óra.

Általános rész.

Szükségletek, javak. Gazdálkodás, magán- és közgazdaság.

Termelés. A termelési tényezők: természet, munka, tőke. Termelési költség, productiv és inproductiv termelés. A termelés eredményességének feltételei: Állam. Egyéni szabadság s tulajdonjog. Munkamegosztás s egyesítés. Vállalatok, azok nemei s gazdasági jelentősége. Üzlet. (Kis és nagy üzlet.) A termelés főágai.

Forgalom. A forgalom nemei s fejlődésének feltételei. Kereslet és kínálat. Érték. Az áralakulás szabad verseny mellett. Egyedárusági áruk. Hatósági árszabások. A pénz, annak jelentősége s értéke. A hitel, annak nemei s hatása.

Jövedelem-megosztás. Bevétel, jövedelem és járadék fogalma. Földjáradék. Munkabér. Tőkekamat. Vállalkozó nyereség.

Fogyasztás. Közgazdasági és magángazdasági fogyasztás. Háztartás. Takarékoság. Fényűzés. A termelés és fogyasztás viszonya egymáshoz. Válságok. Biztosítás.

Különös rész. Östermelés. Felosztása és különösen a mezőgazdaság. Földmívelődési és jószágkezelési rendszerek. Mezőgazdasági hitel.

Ipar. Felosztása, különösen a kis- és nagy-ipar s annak jelentősége. Czehrendszer. Iparszabadság. Az ipart előmozdító tényezők: szakoktatás, szövetkezés, társulás, kiállítások és különösen a szabadalom, minta- és jegy-védelem. Munkáskérdés. Intézkedések a munkásosztály helyzetének javítására, az állam, a vállalkozók és munkások részéről.

Kereskedelem. Közgazdasági jelentősége. — Valuta, pénz, annak értéke és hatása. A nagyobb államok valuta-viszonyainak ismertetése. Kereskedelmi és közlekedési intézmények.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A bankok jelentősége és felosztása. Az egyes bankügyletek, különösen a jegy-kibocsátás. A nagyobb államok jegybankrendszere. Takarékpénztárak. Közraktárak és közraktári ügylet. A biztosítási ügylet. A kereskedelmi testületek és hatóságok, kamarák. Vásárok, kiállítások, börzék. A vámügy. Külkereskedelem. Szabad kereskedelemi és védvámrendszer. Vámterület. Entrepôt-ok. Kereskedelmi szerződések általában. Consulok. A nemzetközi tartozások és követelések kiegyenlítése. Váltóárfolyam.

Közlekedés. Annak jelentősége általában. A közönséges kocsis utak, vízi utak és vasutak. Szállító intézmények. Vasúti tarifa, a tarifák különböző nemei. Pósta, telegraph, telephon.

Pénzügytan. Államgazdaság. Államháztartás. Államszükséglet s fedezet. Budget. Zárószámadás. Az állambevételek.

Az állam saját gazdasági bevételei. Regálék. Monopolok.

Illetékek, azok egyes nemei s lerovásuknak módja. Bélyeg.

Adók és osztályozásuk általában. Egyenes és fogyasztási adók; forgalmi s örökségi adók, vámok.

Államadósság nemei, fölvétele és törlesztésének módja. A fogalmak meghatározása s fölosztása egész általánosságban a pénzügyi tudomány szerint. Részletesen a budget és az államjövendelmek egyes nemei a magyar pénzügyi törvények alapján, röviden.

15. Jogi ismeretek.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

Bevezetésül röviden: A jog fogalma és nemei. Köz- és magánjog. Vagyonjog, család- s öröklési jog. Vagyon, dolog. Dologbeli jogok: tulajdon, zálog, szolgalmi jog. Kötelmi jogok. Jogügyletek, szerződések és azok fajtái: letét, adásvevés, kölcsön, bér, haszonbér, munkabér. A jogügyletek érvényességének feltétele. Jogi képviselő, meghatalmazás.

Az alsó osztályban tanult kereskedelmi ismeretek ismétlésével kapcsolatban s azok fonalán, a fontosabb határozatokra szorítkozva tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény I.

része, a magyar váltótörvény, a nevezetesebb külföldi törvények, eltérő intézkedéseinek tekintetbe vételével, a csődtörvény főelvei; továbbá a kézi zálogügyletekről, az uzsoráról, a részletügyletekről s az értékpapírok megsemmisítéséről szóló törvények legfontosabb intézkedései.

Felső osztály. Hetenkint 2 óra.

A már tanultak ismétlésével kapcsolatban, a fontosabb határozatokra szorítkozva, tárgyalandók: a magyar kereskedelmi törvény II. része; az ipartörvénynek az iparrendszerre vonatkozó elvi határozatai és főbb intézkedései; a vízi s a vasuti jog fővonalai, továbbá a kormánynak a kereskedelemre s az iparra gyakorolt befolyását ismertetvén, a kereskedelmi és iparkamarák szervezetéről, a consuli bíraskodásról, a szabadalmi, házalási és védőjegy-ügyről, a vasárnapi munkaszünetről s a betegsegélyző pénztárakról szóló törvényes intézkedések lehető rövid ismertetése.

16. Vegytan és áruismeret.

Középső osztály. Hetenkint 3 óra.

A vegytan fogalma. Egyszerű és összetett testek. Keverék, vegyület. Molecula, atom, moleculasúly, atomsúly. Chemiai rokonság, chemiai érték. Képletek. Hydrogen. Chlor, sósav, bróm, jód, fluor, fluorhydrogen. Oxigen, viz. Kén, kénhydrogen. Kéntrioxid, kéndioxid, kénsav. Nitrogen, ammonia, salétromsav; levegő. Phosphor, phosphorsav, gyujtófa-gyártás. Arsen, arsenessav és arsensav, áuripigment és realgar. Antimon, antimontrisulfid. Bor- és borsav. Carbonium-csoport, gyémánt, graphit, czeruza, faszén, csontszén, korom, kőszén. Szénoxid és széndioxid; a láng és az égés; szénsulfid. Silicium. Siliciumdioxid és az idetartozó drágakövek.

A fémek általában. Basisok, savak, sók. Natrium, natriumoxid és hidrat. Konyhasó, natriumsulfat, salétrom. Borax. Soda, soda-bicarbona. Vizüveg. Kalium, kaliumhydroxid, kaliumchlorid, kaliumjodit, caliumchlorat, kalisalétrom, puskapor. Hamuzsir, caliumsilicat. Ammoniumchlorid, ammoniumsulfat, ammoniumcarbonat. Calciumchlorid, calciumoxid; mész, czement, chlormész, gipsz, mézskő, mézszégetés és mézszoltás. Bariumchlorid, bariumsulfat. Magnesium, magnesiumchlorid, magnesiumoxid, magnesiumsulfat, magnesiumcarbonat. Zink, zinkchlorid, zinkoxid, zinksulfat. Réz, rézchlorid, rézoxidul és rézoxid, rézgálicz, rézcarbonat; réztartalmu festékek. Ólom, ólomoxid, ólomcarbonat, ólomchromat. Betüöntvény, sörét. Higany, higanychlorid, higanychlorür, higanyoxid, higanyulfid (cinnober). Ezüst, ezüstchlorid, ezüstnitrát. Arany, aranychlorid. Bismuth, bismuthnitrát. Aluminium. aluminiumoxid s a megfelelő drágakövek, aluminiumsulfat, timsó.

Agyag és agyagáruk; üveg és üvegáruk. Vas és vasáruk; vaschlorid, vasoxid, vashydroxid, vassulfidok, vasgálicz, vascarbonat. Nikkel; cobaltchlorür, szmalte, kobaltkék. Mangasuperoxid, kaliumpermanganat. Chromoxid, chromsav, kaliumchromat, kaliumbichromat. Platina, platinchlorid. Ón, ónchlorür, ónchlorid, óndioxid, óndisulfid (musiv arany). Ásványi festékek és drágakövek.

Felső osztály. Hetenkint 3 óra.

A szerves vegytan elemei, kapcsolatban az áruismeret s a vegyészeti technologia bevonható részeivel. A szerves vegyületeket alkotó elemek. A szénvegyületek. Methan, petroleum, világító gáz, chloroform. Benzol, toluol, naphtalin, antracén. Illanó olajok és gyanták, kaucsuk és guttapercha, kámfor. Alkoholok: methylalkohol, aethylalkohol, szesz és szeszese italok. Glycerin, nitroglycerin és dynamit. Szénhydratok; cellulose, kapcsolatosan a papirgyártás, rabbanó gyapot és collodium, gummi; keményítő, kapcsolatosan a gabonaneműek, rizs és szágo. Szőlőcukor (méz). Nádcukor s a cukorgyártás. Phenol, hangyasav, eczetsav (eczetgyártás); palmitinsav, sterainsav, oleinsav, kapcsolatosan a zsiradékok, gyertya- és szappangyártás. Művaj, borkősav, citromsav, salicylsav, csersav és cserzőanyagok, kapcsolatosan a bőrgyártás. Sárga vérlugsó, vörös vérlugsó, cyankalium. Festőanyagok, növényi és állati festékek. Anilinfestékek. Alkaloidák, kapcsolatosan kávé thea, kakao, dohány, fűszerek. Protein anyagok, kapcsolatosan az állati tápláló anyagokkal (halak, rákok, osztriga, tej, vaj, sajt, húsrak és húscservedek).

A fonásra és szövésre alkalmas rostok: fonalak és szövetek. Faárak.

17. Szépirás.

Alsó osztály. Hetenkint 2 óra.

A folyóírás rendszeres tanítása és gyakorlása; rond és diszírás.

A tantárgyak és heti órák.

Sor	T a n t á r g y	A heti órák száma			
		alsó	közép	felső	össze- sen
		osztályban			
1	Vallástan	1	1	1	3
2	Magyar nyelv és irodalom	4	3	3	10
3	Német nyelv	4	3	3	10
4	Francia nyelv	4	3	3	10
5	Földrajz	2	2	2	6
6	Történelem	2	2	2	6
7	Mennyiségtan és pol. számtan	2	2	2	6
8	Természettan	2	—	—	2
9	Kereskedelmi számtan	4	3	4	11
10	Irodai munkálatok	1	2	2	5
11	Könyvviteltan	—	3	3	6
12	Kereskedelmi levelezés	2	2	2	6
13	Kereskedelmi ismeretek	2	—	—	2
14	Közgazdasági ismeretek	—	2	2	4
15	Jogi ismeretek	—	3	2	5
16	Vegytan és áruismeret	—	3	3	6
17	Szépíráás	2	—	—	2
Összesen		32	34	34	100

XIII.

A jövő tanévben használandó tankönyvek.

ALSÓ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv I.
 Névy L., Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack B., Német olvasókönyv I.
 Noel-Bartos-Chovancsák, Francia nyelvtan és olvasó-
 könyv I. r.
 Péter J., Közg. Földrajz.
 Kerekes Gy., Történelem I.
 Dr. Beke M., Algebra.
 " " " Mértan.
 Kont, Elemi fizika.
 Havas-Bogyó. Kereskedelmi számtan I.
 Trautmann, Kereskedelemisme.
 Vajda P., Mintalapok, magyar és német.

KÖZÉPSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv II. rész.
 Névy I., Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack Béla, Német olvasókönyv II.
 Heinrich K., A német kereskedelmi levelezés kézikönyve.
 Bartos-Chovancsák, Francia-nyelvtan II.
 Péter J., Közg. Földrajz.
 Kerekes György, Történelem II.
 Dr. Beke M., Algebra.
 " " " Mértan.
 Havas M., Keresk. számtan II. III.
 Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Matavovszky, Áruisme és technologia.
 Lengyel Al., Vegytan I.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Pisztóry M., Nemzetgazdaságtan.
 Vajda P., Szépirási minták.

FELSŐ OSZTÁLY.

- Dr. Balassa J., Magyar olvasókönyv III.
 Névy I., Kereskedelmi levelező.
 Dr. Schack B., Német olvasókönyv III. r.
 Heinrich K., A német ker. lev. kézikönyve.
 Bartos-Chovancsák, Francia nyelvten III., tüggelék.
 Kovács S. János, Francia levelezés. 1900.
 Péter János, Közg. földrajz.
 Kerekes Gy., Történet III.
 Havas M., Kereskedelmi számtan III. rész.
 Schrön-Stoczek, Logarithmusi táblák.
 Bún S., Az egyszerű és kettős könyvvitel tankönyve.
 Dr. Hermann S., Ker. és váltójog.
 Dr. Pisztóry S., Nemzetgazdaságtan.
 Matavovszky, Vegytan és áruisme.
-

Kivonat a Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola szervezeti szabályzatából.

Az intézet czime, célja, tanterve.

1. §. Az intézet czime: Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola.

2. §. Célja és rendeltetése, hogy ne csak a szűkebb lokális körre szoritkozva, hanem országos jelentőségre törekedve, hazafias és erkölcsös szellemben oly ifjakat neveljen a magyar kereskedelemnek, kik majdan mint kereskedelmi tisztviselők és mint önálló kereskedők úgy általános, mint szakműveltségök, valamint gyakorlati képzettségök szempontjából a kor magas fokú igényeinek megfeleljenek.

Feladata továbbá az intézetnek, hogy általános műveltség mellett a kereskedelmi ismeretek és képességek elsajátítását lehetővé tegye olyan ifjaknak is, kik nem a kereskedői, hanem mezőgazdasági vagy iparos, vagy a kereskedelmi tudományokban jártasságot feltételező más pályára készülnek és a kor gazdasági irányának megfelelően, a kereskedelmi szellemben miveltetni s a kereskedelmi tudományokban képeztetni óhajtának.

3. §. A belső szervezetet illetőleg az intézet minden tekintetben azon alapon áll, mely a három évfolyammal (alsó, középső és felső osztálylyal) bíró felső kereskedelmi iskolák számára a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszteriumnak 1895. évi augusztus hó 20-án 44,001. szám alatt kelt rendeletével részletesen kijelöltetett.

4. §. Az idézett szervező rendeletben körülírt tantervet, valamint e tantervnek nevezett miniszterium által később netán elrendelendő módosítását az intézet magára nézve kötelezőnek ismeri. Attól akár kötelezőkül tekintendő tantárgyakra nézve, akár a tananyag részletes felosztását illetőleg az intézet, felső helyen kieszközölgendő engedély alapján csak annyiban fog eltérni, a mennyiben az fontos helyi, vagy más figyelmet érdemlő körülmények multhatatlanul szükségessé teszik.

Semmi esetre sem engedtetik meg eltérés a hivatalos tantervtől oly irányban, hogy akár a feldolgozandó tananyag mennyisége és foka, akár az abban kötelezőknek nyilvánított tárgyak száma leszállítottassék.

5. §. Szervezete és tanterve alapján az intézet által érettségi bizonyítvánnyal elbocsátott ifjak a szorosabb értelemben vett kereskedői pályán kívül, a tisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t. cz. értelmében több rendbeli közhivatal elnyerésére, továbbá felsőbb gazdasági intézetek s a műegyetem megfelelő collégiumának látogatására is minősítve vannak és végül, amennyiben az intézetbe lépésök előtt négy közép- vagy polgári iskolai osztályt jó sikerrel végeztek, jogosítvák, hogy hadkötelezettségöknek mint egyévi önkéntesek feleljenek meg.

Fentartás, felügyelet.

6. §. A Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola fentartója a nagy-kanizsai izr. hitközség.

7. §. Az intézet feletti főfelügyeletet a nm. vallás- és közoktatásügyi, valamint a nm. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszteriumok e végből kirendelt közegeik által gyakorolják.

A szűkebb felügyelet gyakorlása az intézetet fentartó nagykanizsai izr. hitközség előljárósága kebeléből választott iskolaszékre van bízva.

A tanulók.

20. §. Tanulókul felvétetnek: az első (alsó) osztályba:

a) oly tanulók, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola 4-ik osztályát legalább elégséges sikerrel bevégezték és ezt bizonyítvánnyal igazolják.

b) A 2. és 3. (középső és felső) osztályba csak oly tanuló vétetik fel, ki az előző osztályt ugyanezen, vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább is elégséges sikerrel bevégezte.

E szabály alul eltérés csak a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál kieszközölt engedély alapján engedhető meg.

21. §. A rendes tanuló osztálya összes kötelező tárgyait köteles hallgatni, hasonlóképp tartozik eljárni azon nem kötelező tantárgyak óráira, melyek hallgatására az év elején önkényt jelentkezett.

Tanév, vizsgálatok.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és tart június végeig. A tanulók szabályszerű felvétele szeptember 1—3. közt történik. Az ezen időn túl jelentkezők felvételére nézve szintén a 3. §-ban említett miniszteri rendelet irányadó.

23. §. Deczember és márczius 1-én a tanulóknak előmenetelőket és erkölcsi viseletöket kimutató értesítők adatnak ki, melyek a szülőknak vagy gyámoknak bemutatandók és ezek sajátkezü aláírásával ellátva az új szorgalomszak első hetében az osztályfőnöknek visszaadandók.

24. §. A tanév végén tartandó vizsgálatok nyilvánosak. A 3-ik osztályt bevégezett növendékek a kormány küldöttjei jelenlétében érettségi vizsgálatot tesznek, mely után előmenetelök szerint „jelesen felelt meg“, „jól megfelelt“, vagy „nem felelt meg“ osztályzatu bizonyítványt kapnak.

25. §. Az érettségi vizsgálat szó- és írásbeli. Az intézet igazgatója a közoktatásügyi miniszternél legalább egy hóval a vizsgálat előtt bejelenti a vizsgálandók számát és felterjeszti az írásbeli vizsgálat számára az illető tanárok által kitűzendő feladványokat.

XV.

Fegyelmi szabályok

a Nagy-Kanizsai Felső Kereskedelmi Iskola tanulóí számára.

I. A tanulók kötelességei általában.

1. §. Minden tanuló köteles erkölcsös életével, illendő magaviseletével és szorgalmával úgy saját, mint az intézet becsületét megövní. Kerülnie kell tehát mindent, mi az erkölcstelenség, neveletlenség, vagy durvaság bélyegét sütné jellemére a házi és iskolai, valamint a társadalmi életben egyaránt. Az erkölcsös élethez a vallás buzgó gyakorlata is tartozik.

2. §. Társai iránt minden tanuló barátságos, békés indulatu, előzékeny s minden tekintetben türelmes legyen, s iparkodjék minden olyast kerülni, mi az egyetértést megzavarhatná. Ha a tanuló bármely módon sértve vagy károsítva érezné magát társai által, osztálya főnökéhez forduljon; magának elégtételt vennie nem szabad.

3. §. Oly egyénnel, kiknek társasága a tanuló becsületére vagy erkölcsére káros, vagy épen veszedelmes befolyást gyakorolhatna, tilos érintkeznie. Tilos tehát a társalgás az elbocsátott vagy kizárt tanulókkal is.

4. §. A legszigorubb büntetésre méltó azon tanuló, ki vétkes gondolkodás módja és érzületének nyilvánítása által társai erkölceit rontja, vagy ezeket erkölcstelen cselekvésre, hazugságra, engedetlenségre csábitja.

5. §. A czél, mely a középiskola tanulóí elé van tűzve, csak kitartó, megfeszített szorgalommal érhető el. A tanuló szorgalma ne csak külső legyen, s ne szoritkozzék csupán feladatai teljesítésére, hanem mélyebb kötelességérzetből eredjen, s az idő s a mű-

velődésére nyújtott eszközök lelkiismeretes felhasználásában nyilvánuljon.

6. §. Az illem és tisztesség iránti érzék minden tanulóban feltételezzetik. A társaival és más személyekkel való érintkezésben törekedjék a tanuló szerény, illendő magaviseletre, s használjon művelt emberhez méltó beszédmodot. Öltözete és egész viselete legyen egyszerű és tiszta.

7. §. A tanuló az igazgatónak s az intézet minden tanárának úgy az iskolában, mint azon kívül engedelmességgel és tisztelettel tartozik. Midőn a tanár a terembe lép, ugyszintén midőn távozik, valamennyi tanulóknak fel kell állnia.

Kötelesek a tanulók az iskolaszolga irányában is illendően viselni magukat, s ha tisztét teljesíti, kötelesek neki engedelmeskedni.

8. §. Elváratik a tanulóktól, hogy mindenki, de különösen a helybeli tanintézetek tanárai és tanítói, hatósági és egyéb, az értelmi osztályhoz tartozó személyek iránt kellő tisztelettel és udvariassággal viselkedjenek.

9. §. A tanulók az iskolán kívül is alá vannak vetve az iskola fegyelmi hatóságának, melyet az igazgató a tanári karral együtt gyakorol.

II. A tanulók kötelességei az iskola iránt.

10. §. Minden tanuló köteles az előadásokat pontosan látogatni, a szükséges iskolai könyveket és szereket magával hozni. Oda nem tartozó dolgok, amennyiben az azokkal való foglalkozás a tanulók figyelmét az előadástól elvonná, elkoboztatnak. Tartoznak egyszersmind a tanulók iskolai szereiket, könyveiket, füzeteket rendszerben és tisztán tartani.

11. §. Előre látható akadályoztatás esetében az engedély a távol maradásra egy órára az illető tanártól, egy napra az osztályfőtől, hosszabb időre az igazgatótól kérendő, az ok a szülők, vagy azok helyettesei által írásban vagy szóval előadatván.

12. §. A tanórak elmulasztása csak a betegséggel és pedig csupán csak az orvosnak, a szülőknek, vagy ezek helyetteseinek bizonyítványa alapján menthető ki. Mikor a tanuló újra iskolába jő, köteles a mulasztás okát az osztályfőnél hiteles bizonyítvánnyal igazolni. Ha a tanuló előzetes bejelentés és engedély nélkül egy hétig kimarad, az iskolából kilépettnek tekinthető, s a névsorból kitörölhető. Az órák látogatását illető kötelezettség kiterjed a nem kötelezett tantárgyakra is, melyek látogatására a tanuló az év elején jelentkezett. Az ilyen tanfolyamból való kilépés az igazgató és szaktanár beleegyezése nélkül tilos.

13. §. Ha a tanuló valamely ragályos bajban (valóságos himlő, bárányhimlő, skárlát, kanyaró, diphteritis, szamárhurut, egyptomi szombaj) szenvedett volna, felgyógyulás után az iskolába csakis akkor léphet be ismét, ha teljes felgyógyulását és ragálymentességét zelő orvosa által kiállított bizonyítvánnyal az igazgatónál

igazolja. A szülők és helyetteseik kötelesek a tanulót az iskolától távol tartani, ha az odahaza ragályos betegségben levőkkel érintkezett. Ily esetben is a tanuló csak a fentebb említett orvosi bizonyítvány bemutatása mellett jöhet ismét az iskolába.

14. §. A szülőknek vagy helyetteseiknek egyszerűen névjegyre írott közléseik nem fogadtnak el.

15. §. A felügyelet gyakorolhatása végett tartoznak a tanulók lakásukat, annak változtatását, s azon egyént, a kinek gondviselése alatt állnak, az igazgatónak és az osztályfőnöknek bejelenteni.

16. §. Az iskolai év elején az osztályfő minden tanulóknak kijelöli helyét az osztályteremben, figyelemmel a tanuló látó és halló képességére és esetleg más alapos óhajtására. Helyet változtatni vagy cserélni csak az osztályfő engedelmével szabad.

17. §. A tanóra kezdetét jelző csengetés után minden tanuló tartozik a tanterembe menni, helyét csendben elfoglalni és a tanár belépését kellő magatartással bevárni. Előadás alatt csend és figyelem követeltetik; mindennemű zavarás, ide értve a kijárást is, tiltva van. Szellemileg minden tanuló együtt dolgozzék a kikérdezésnél, felelni azonban csak a kérdezettnek szabad; a sugás vagy beleszólás szigorúan tiltva van. A dolgozatokat minden tanuló önállóan készítse el; feladatot mástól leírni s általában bármennemű csempészetet elkövetni tilos.

18. §. Az egyes tanórák közti időben meg van engedve az illedelmes társalgás és mozgás; ellenben a futkározás és zajongás a legszigorubbantiltva van.

19. §. Szintén tiltva van az intézet helyiségei előtt való álldogálás is. Óraközökben az intézetből a tanulóknak csak az osztályfő engedelmével szabad távozni.

20. §. A dohányzás szigorúan tiltva van.

21. §. Az intézeti épületnek és minden tartozékának tisztaságára a tanuló is köteles ügyelni. A falak, padok és egyéb bu-torok megrongálása, befirkálása fegyelmi kihágásnak és egyszers-mind kártételnek tekintetik. Mindennemű kár, melyet a tanulók az iskolai szerekben vagy egyéb tárgyakban tesznek, az illetők által, és ha ki nem tudódnának, az egész osztály által megtéri-tendő. Ha a kártevés rosszakaratból vagy pajkosságból történt, az vétkes fegyelmi büntetés alá esik.

22. §. Egyleteket művelődés céljából alapíthatnak a tanulók az igazgatóság engedélyével; az iskolán kívül álló társulatoknak azonban tagjai nem lehetnek. Színház és nyilvános mulatságok látogatására minden egyes alkalommal az osztályfőtől kell engedélyt kérni.

23. §. Könyvek vagy más tárgyak elárusítása, cserélés, a szülők vagy helyetteseik engedelmével nélkül tilos; épen úgy tiltatik az adósságcsinálás. Pénzt gyűjteni az intézet növendékei között bármennemű célra csak az igazgató engedelmével szabad.

III. Fegyelmi büntetések.

24. §. Az előző pontok tiltó szabályai ellen elkövetett tények büntetés alá esnek. Az iskolán kívüli viselet hasonlóképen a

fegyelmi törvények alá tartozik; e szerint minden az iskola céljával és méltóságával ellenkező cselekmény, pl. a kávéházak, korcsmák és más nyilvános helyek látogatása szigorúan fenyítettik.

25. §. A fegyelmi szabályok áthágására mérendő büntetések fokozai szerint a következő: a) megintés, illetőleg megdorgálás az illető tanár által; b) a tanulók elkülönített helyre való ültetése, illetőleg kiállítás; c) nyilvános megfeddés az osztályfő által; d) élesebb feddés az igazgató által; e) a tanulónak a tanári szék elé idézése s a kizárással való fenyegetés; f) kizárás az intézetből, melyről az iskolaszék és a nm. vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium értesítetnek.

Ezeken kívül alkalmazható a körülményekhez képest egyéb büntetés is, ugymint az iskolában való marasztalás, mely felügyelet alatt végzendő komoly szellemi munkával köttetik össze, továbbá házi fogság alá helyezés, melynek kiállta a szülő vagy gazda bizonyítványa által igazolandó.

26. §. A harmadfoku büntetésről már a szülő vagy helyetese értesítést nyer.

Tandijmentes tanulók, ha oly vétséget követnek el, mely a tanári szék előtti megdorgálást vonja maga után, elvesztik a kedvezményt.

IV. Befejező megjegyzések.

27. §. Ezen törvényeknek az intézet minden növendéke alá van vetve, s alóluk senki, még a szülők sem, menthetik fel őket.

28. §. Ugyancsak e törvények kötelező erejével bir minden olyan szabály és utasítás, melyet az igazgatóság, a tanári karral s az iskolaszékkal egyetértve, esetleg később ki fog hirdetni.

29. §. A fegyelmi szabályok ezen szövege egy-egy példányban minden tanulónak kiadatik, mely példány a szülők által aláírandó és azután az osztályfőnek bemutatandó. A tanév kezdetén a fegyelmi szabályok a tanulók előtt felolvasatnak, s azok nem ismerése mentő ürügyül el nem fogadtatik.

Jelentés az »Ifjusági Önképzőkörnek« 1900 — 1. évi működéséről.

Jelen évben fennállásának nyolczadik évét töltötte be az „Ifjusági Önképzőkör“, s ez évi működése is általában sikeresnek mondható. Ez évben is tanubizonyosságát adta annak, hogy céljának és a várakozásnak megfelel. Célja az volt, hogy az ifjuság önkéntes munkálkodásának a felső keresked. iskolai tanulmányok valamennyi ágában helyt adjon s bizalmas véleményváltással fejlessze és erősítse az önállóságra törekvő ifjuságot.

E cél elérésére szolgáltak a minden 2 hétben tartott közgyűlések, esetleg diszgyűlések, hol a kör tagjai — a középső és felső osztály tanulói — kifejthették tevékenységüket. Az Önképzőköri működés tárgya volt: eredeti, vagy fordított kötött és kötetlen írásbeli dolgozatok benyújtása, melyek mindegyikét a szintén írásban benyújtott, s a bíráló által felolvasott bírálat kísérte, felolvasások, szabad előadások, szaválás, ezenkívül hazafias vagy irodalmi ünnepek, iskolai ünnepségek rendezése.

Az alakuló gyűlést a kör szeptember 23-án tartotta Domány Ármin vezető-tanár elnöklete alatt. Elnöklő tanár a kör alapszabályainak idevágó pontjait felolvassa s búzgó, komoly munkásságra hívja fel az ifjuságot. Azután minden tisztségre két-két tagot jelölt. A nyílt szavazás által megejtett választás eredménye volt: Elnök: Perényi Manó f. o. t.; alelnök: Fenyő Vilmos k. o. t.; főjegyző: Boskovitz Ernő f. o. t.; aljegyző: Szabó Antal k. o. t.; pénztáros: Wünschbach Dezső f. o. t.; könyvtárosok: Figlár Géza, Klein Kálmán és Szommer Miklós f. o. t., Braun Gyula és Németh Géza k. o. t.

Összesen tartatott 12 rendes, 2 diszgyűlés és 1 alakuló gyűlés. Azonkívül a Kör márczius 15-ének, április 11-ének és jun. 8-ának emlékére fényes iskolai ünnepet rendezett

Első diszgyűlésünket október 6-ának emlékére tartottuk. A diszgyűlés a „Hymnus“-sal kezdődött, melyet az ifj. énekkar adott elő. Perényi Manó elnök megnyitó beszédében esetelte az ünnepély jelentőségét. Ezután Rosenstein Gyula f. o. t. szavalt a lendülettel „Az aradi vesztőhelyen“, Pósa Lajostól. Dukász Miksa f. o. t. felolvasásában (Emlékezés a vértanukról) az aradi gyásznap

történetét ismertette hatásosan. Majd Lewin Samu k. o. t. szavalta Ábrányi E.-től „A tizenhárom.“ A diszgyűlés a „Szózat“-tal végződött.

A második diszgyűlésünket Vörösmarty Mihály születésének 100 éves évfordulója alkalmából decz. 1-én tartottuk. A diszgyűlés Lewin Samu k. o. tanulónak nagy hatásu szavalatával (Gaal Mózes: „Vörösmarty szelleméhez“) kezdődött, mely után Boskovitz Ernő f. o. t. ünnepi beszédében gyönyörűen emlékezett meg a nagy költőről. Fenyő Vilmos f. o. t. az ünnepeltnek „Szép Ilonka“ czimű költeményét szavalta lendületesen. Majd Perényi Manó f. o. t. jól szerkesztett felolvasásában Vörösmartyt, különösen mint epikust és lyrikust, méltatta. Ezután Simonyi Győző szavalta Vörösmarty M.-nak „A vén cigány“ cz. költeményét nagy sikerrel. Utána Almási Géza k. o. t. felolvasásában („A két szomszédvár“ mint Vörösmarty legsikerültebb kis éposza) a nevezett művet jellemezte. Az ünnepet a „Szózat“ zárta be, melyet az ifjusági énekkar adott elő.

A dicső naphoz méltóan ünnepelte meg az ifjuság márcz. 15-ének emlékét, nagyszámu közönség jelenlétében. A „Hymnus“ után Boskovitz Ernő f. o. t. gondosan szerkesztett ünnepi megnyitójával nagy hatást ért el. Hasonlóképen az utána következő „Talpra magyar“ (Petőfi S.) is, melyet Rosenstein Gyula f. o. t. szavalt. A gyönyörű fuvolaszóló, melyet Ehrenstein Győző f. o. t. produkált. Sterneck Zsigm. zenetanár ur zongorakisérete mellett, csak növelte ezt. Dukász Miksa f. o. t. ünnepi beszédében nagyon szépen emlékezik meg a szabadság napjáról. Az énekkar „Tavasz elmúlt...“ cz. dalt adta elő nagy tetszés mellett, mi után Perényi Manó f. o. t. szavalta nagy lendülettel Ábrányi Emil: „Márczius 15-e“ cz. költeményét. Az ifjuság zenekara „A cigánybáró“-ból gyönyörű részleteket játszott. Simonyi Győző f. o. t. pedig általános tetszést aratott szavalatával: „Rákócy Rodostóban“ Váradi Antaltól, melyet Schwarcz Károly k. o. t. kísért zongorán. Az utolsó szám a „Rákócy induló“ volt, melyet az ifjuság zenekara adott elő.

A márcziusi törvények szentesítésének évfordulóját április 11-ét is megünnepelte az ifjuság. Az énekkar hazafias dalokat énekelt. Domány Armin tanár ur szépen emlékezett meg a nevezetes napról. Simonyi Győző f. o. t. Vörösmarty Mihálynak: „Fóti dalá“-t, Perényi Manó f. o. t. ugyancsak Vörösmartynak „Hymnus“-át szavalták érczes hangon.

Felséges királyunk koronázásának emlékűnnepét is megünnepelte az ifjuság június 8-án. A „Szózat“ után, melyet az ifj. énekkar adott elő, Rotter Andor a. o. t. Vörösmarty „Király Hymnusát“ szavalta lendülettel. Fenyő Vilmos k. o. t. alelnök gondos ünnepi beszédét mondotta el a király és a nemzet kibéküléséről. Bajza József „Apothesis“-ét Lewin Samu k. o. t. szavalta. Nem kevésbé gyönyörű volt Weiss Arnold a. o. t. szavalata (Rudnyánszky: „Nemzeti ünnep“). Majd az ösztöndíjak kiosztása következett az Igazgató által. Az ünnepet a „Szülőföldem“ eléneklése zárta be.

Dr. Ollop Mór ügyvéd ur, mint minden évben, jelen évben is 1 aranyat bocsátott Vezető tanár rendelkezésére, hogy evvel a legszorgalmasabb működőt megjutalmazza. Fogadja a nemeslelkű adakozó ez uton is az Önképzőkör mély köszönetét. Az aranyat Fenyő Vilmos középső osztályu tanuló kapta.

A tagok működésére nézve a következőket jegyezzük meg:

Bírálatra beérkezett összesen 13 írásbeli munka, melyek közül 1 fordítás 2 vers volt. Ebből 1 dicséretesre, 3 jóra, 5 elégségesre fogadtatott el, s 4 elvettetett. Felolvasás volt összesen 4, melyből 1 részesült bírálatban (egyszerű), szabad előadás szintén 4, de melyek bírálatban nem részesültek. Szavalat volt összesen 31, melyek közül 1 dicséretesre, 11 jóra, 7 egyszerüre fogadtatott el, 4 elvettetett s 8 nem kapott érdemfokozatot. Ezenkívül volt egy indítvány is Dukász Miksa által a bíráló bizottság megalakulása tárgyában, melyet a Kör nov. 8-án tartott gyűlésén fogadott el.

Ekkor olvastattak fel az új bizottság alapszabályai, melyek szerint ez az Önképzőkör kebeléből alakuljon, 7 tagból álljon, melyek azonban egyszersmind főbb Önképzőköri tisztviselők nem lehetnek. Ülést e bizottság is kéthetenként tartson, hogy a körbe írásban benyújtott dolgozatokat eleve áttanulmányozhassa és megbírálhassa ezt a Kör gyűlésén előterjessze s ezáltal lehetővé tegye, hogy jó, lelkiismeretes bírálatok kísérjék a beadott műveket. Vezető tanár jelölése után a Kör Dukász Miksát, Figlár Gézát, Krausz Albertot és Lukács Oszkárt a felső, Braun Gyulát, Feldmár Bélát és Kövesdy Ivánt a középsőből választotta meg e bizottság tagjaiul, mely aztán saját gyűlésén Dukász Miksát bíráló bizottsági elnökül jelölte ki.

Mind az Önképzőkör, mind a bíráló bizottság tisztikarában lényeges változás történt ez év folyamán, amennyiben Perényi Manó ifj. elnök nagy elfoglaltságát hozván fel okul a decz. 6-ikán tartott gyűlésen tisztéről leköszönt. Domány Ármin, vezető tanár, a lemondást jóváhagyta és a Kör jelöléséből Dukász Miksát választotta meg helyébe. Figlár Géza könyvtáros kimaradása következtében a könyvtárnoki tisztet Lukács Oszkár f. o. t. nyerte el.

A bíráló bizottságban a megürült elnöki tisztet (minthogy előbbi elnöke Dukász M. a Kör elnökévé választatott) vezető tanár jelöléséből a Kör Perényi Manóra bizta. Figlár Géza f. o. t. helyett Weiss Henrik f. o. t. hivatott be.

Az „Ifjusági Önképzőkör“ könyvtára jelen évben jelentékenyen gyarapodott részint vétel, részint ajándékozás útján, és pedig:

Vétel útján	22 kötettel
Ajándékozás útján	23 „
Összesen	<u>45 kötettel.</u>

Az Önképzőkör vezető tanára.

Az érdemjegyek magyarázata.

Érdem- jegy	Erkölcsei viseletből	Előmenetelből
1	jó	jeles
2	szabályszerű	jó
3	kev. szabályszerű	elégséges
4	rossz	elégtelen

Érdemsorozat.

Alsó osztály.

Osztályfő: Dr. VILLANYI HENRIK.

A tanulók nevei		Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiségtan	Természettan	Számian	Irodai munk	Kez. level.	Kez. ismer.	Szépíráás	Gyorsíráás	Írásbeli dolg	Magaviselet
	Acél Lipót	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1	1	1	1		1	1
	Altmann Aladár	2	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2		2	2
	Augenfeld Salamon	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2		2	1
	Bayer Gyula	1	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	1	2		2	2
5	Brück Henrik	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1		1	1
	Deutsch Mór	1	3	3	1	2	3	3	2	3	3	3	3	2		2	2
	Eisdörfer Zsigmond	2	2	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2		3	2
	Filipich Kornél, r. k.	2	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1
	Fischer Géza	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3			2	2
10	Frank Gyula	2	3	3	4	3	2	3	3	4	2	2	3	3		1	2
	Friedmann Zsigmond	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	1		1	1
	Futó Lajos, r. k.	2	4	3	4	3	4	4	4	3	3	3	3	3		3	1
	Gavora Jenő, ág. ev.	2	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	2	2		2	2
	Glücksthal Arthur	3	4	3	4	3	3	3	3	3	1	3	3	1		1	3
15	Grassanovits Ottó, r. k.	1	2	3	3	2	2	1	2	2	3	2	2	2		2	3
	Gross Ernő	1	1	3	3	1	1	3	1	3	2	2	2	2		2	2
	Haas Dezső	1	3	3	3	2	1	3	3	2	3	3	2	3		2	1
	Kengyel István ism., r. k.	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2		2	1
	Hamburger Zsigmond	2	3	3	4	2	4	3	2	3	3	2	2	2		2	2
20	Kohn Oszkár	1	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	2		2	1
	Kondor Hugó	1	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	2	1		1	1
	Kovács Antal	2	2	3	3	3	2	3	3	3	1	3	2	1		1	1
	Marton Géza	1	2	3	1	3	2	3	3	2	3	2	2	3		3	2
	Maschankzer Ignác	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	2		2	1
25	Mauthner Ernő	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1
	Mester Kálmán, r. k.	2	4	3	3	2	3	3	3	3	3	2	2	2		2	1
	Müller Ottó	2	2	3	3	2	1	2	1	1	3	2	2	3		3	1
	Nöthig István, r. k.	2	3	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3		3	1
	Rosenberger Gyula	2	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3			2	1
30	Rotter Andor	1	1	3	3	1	1	3	2	3	2	2	2	2	2	2	1
	Singer Gyula	3	4	3	3	4	4	4	3	3	2	3	3	1	3	1	1

A tanulók nevei		Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiségt	Természett	Számítan	Irodai munk	Ker. level.	Ker. ismer.	Szépíráás	Gyorsírás	Írásbeli dolg.	Magaviselet
	Schischa Hugó	1	1	1	1	3	2	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
	Spitzer Károly	2	4	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Székely István, ev. ref.	3	3	4	3	2	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	1
35	Szitár Béla, r. k.	2	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	3	2	3	1	3
	Varga Vendel, r. k.	1	3	4	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Weisz Arnold	2	3	3	3	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	2	1
	Weisz Ernő	1	2	3	3	1	3	3	3	2	3	1	1	3	3	2	1
	Weisz Géza	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
40	Weisz Nándor	2	2	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1
	Zábó János, r. k.	1	2	3	3	1	1	2	2	2	2	2	3	2	3	2	1

Kimaradtak: Adler Béla, Deutsch Antal, Frommer Sándor.

Magántanulók: Pataki Árpád, Vogel Géza.

Középső osztály.

Osztályfő: DOMÁNY ÁRMIN.

A tanulók nevei	Hittan	Magyar ny.	Német nyelv	Francia ny.	Földrajz	Történelem	Mennyiségl.	Ker. számtan	Irodai munk.	Könyvvitel	Ker. lev.	Köszgazd.	Jog	Vegytan	Gyorsírás	Magavis.	Ir. dolg. k. a.
	Acél Ede	1	2	2	3	1	2	3	3	1	2	2	3	2	1	2	1
Báron Ernő	2	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	2
Bienenfeld Andor	2	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	1	3	3	3
Braun Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1
5 Breuer Zoltán	1	2	3	3	2	1	3	3	3	2	3	2	2	2	3	2	2
Büchler Mór	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2
Deutsch Miksa	2	3	4	3	2	3	3	4	1	3	2	3	3	3	3	2	2
Domján József r. k.	1	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	2
Dukász Jenő	2	3	4	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2
10 Ejury Jenő	2	3	3	3	2	3	3	3	1	3	3	2	2	3	2	1	2
Feldmár Béla	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2
Fenyő Vilmos	1	1	2	2	1	1	3	2	2	2	2	2	2	1	1	2	2
Fleischhacker Ede	2	3	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	1	1	3	3
Fleischmann Frigyes	1	3	3	3	2	1	4	3	2	2	2	2	3	3	3	1	2
15 Gáspár Béla	1	2	2	2	3	2	2	3	1	2	1	2	2	3	2	2	2
Günsberger László	1	3	3	4	2	3	4	3	3	3	3	2	2	3	2	3	3
Kohn Samu	2	2	3	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Kövesdi Iván	2	3	1	2	3	3	3	3	3	2	1	2	3	3	1	1	2
Kürschner Samu	2	4	4	4	1	3	4	4	3	3	3	3	3	3	1	2	2
20 Lewin Samu	1	2	3	3	1	1	2	2	3	1	2	1	1	1	1	2	2
Milhofer Dezső	1	1	3	2	1	1	2	1	3	2	2	1	2	1	1	3	3
Németh Géza, r. k.	1	2	3	3	1	1	2	2	2	2	3	2	2	1	1	2	2
Pető Bernát	1	3	3	3	2	3	2	3	3	3	3	2	2	2	1	2	2
Polin Lajos, r. k.	3	4	4	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3
25 Pollák Jakab	2	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	1	2	2
Rein Ignác	1	2	3	3	1	1	2	2	3	1	2	2	1	2	2	2	2
Scherz Lajos	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	3	2	3	1	2	2
Schwarz Károly	1	3	3	2	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	3	3
Schwarzenberg J.	2	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	2
30 Szurovy István, r. k.	3	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	3	3	3	2	3	2
Wagner Ferencz, r. k.	1	3	3	3	3	2	1	1	2	1	3	2	3	1	2	2	2
Weiss Hugó	2	3	3	3	2	1	2	2	2	2	2	2	3	1	3	1	1

Magántanuló: Benedek József.

Vizsgálatlan maradt: Almási Géza, Szabó Antal, r. k.

Felső osztály.

Osztályfő: SOMOSI VILMOS.

Bielitz Frigyes	Klein Kálmán
Bogenrieder K., r. k.	Koblenzer Oszkár
Boskovicz Ernő	Krausz Albert
Dukász Miksa	20 Lengyel Miklós
5 Ehrenstein Győző	Lukács Oszkár
Fleischhacker Géza	Mészáros Jenő
Frank Ernő	Perényi Manó
Graff Kálmán, r. k.	Polgár Miksa
Grünhut Ferencz	25 Rosenstein Gy.
10 Grünwald Béla	Scheyer Jakab
Günsberger Lajos	Simonyi Győző
Haba Miklós, r. k.	Schwarz Ignác
Havas Aladár	Szommer Miklós
Havas Manó	30 Vajda Rezső
15 Kádár Béla	Weisz Henrik
Kaufmann Sándor	Wünschbach D.

Kimaradt: Figlár Géza.

XVIII.

Jelentés az 1900–1901. tanév végén megtartott érettségi vizsgálatokról.

A május hó 14. és 15. napjain tartott osztályvizsga alapján a felső osztály 32 tanulója közül négy f. évi szeptember hóban teendő javító vizsgálatra, kettő pedig osztályismétlésre utasított. A május hó 19—23. és 29. 30. napjain tartott írásbeli vizsgálatokon megjelent 26 rendes, 2 az 1899/1900. tanévben egy évre visszavetett és 1 magántanuló, összesen 29 tanuló.

A tanári kar által felterjesztett tételek közül a kir. főigazgató ur a következőket jelölte ki:

1. Magyar nyelv és irodalom.

A szövetkezeti eszme fontossága.

Eredmény: 3 jeles, 6 jó, 20 elégséges.

2. Német nyelv.

Der internationale Getreidehandel.

Eredmény: 2 jeles, 7 jó, 15 elégséges, 5 elégtelen.

3. Francia nyelv.

Zürich, 1901. április 20.

Sárkány és Szénássy uraknak

Budapest.

a) Könyveim átvizsgálása közben észrevettem, hogy f. évi január hó 12-iki áruküldeményem 1200 K. értéke már f. hó 12-én esedékes volt és Önök eddig még nem gondoskodtak a kiegyenlítésről.

Ismerve fizetésbeli pontosságukat, a mulasztást annak tulajdonitom, hogy ez a tétel elkerülte a figyelmüket. Bátor vagyok tehát a dolgot emlékezetükbe hozni és kérem Önöket, küldjenek fedezetet mennél előbb.

Tisztelettel

Henneberg Lajos.

Budapest, 1901. május 1.

Henneberg Lajos urnak

Zürich.

b) Bocsánatot kérünk, hogy márczius 12-ikén esedékes K. 1200 tartozásunk lerovását eddig halasztottuk és bevártuk figyelmeztetését.

Nem feledékenység volt oka mulasztásunknak, hanem az a kellemetlen helyzet, hogy saját követeléseinket csak nagy nehezen tudjuk behajtani.

Posta-utalvánnyal küldünk Önnek 600 koronát, a maradékot legkésőbb hat hét alatt megküldjük. Ez alkalommal nagyobb megrendelést is fogunk tenni.

Kiváló tisztelettel

Sárkány és Szénássy.

Eredmény: 1 jeles, 5 jó, 19 elégséges, 4 elégtelen.

4. Kereskedelmi számtan.

I.

Budapest elad 1901. április 18-dikán Berlin megbizásából fr. 19860.45 május 18-dikán lejáró váltót á 95.70, 3%. Egyidejüleg vesz Berlin megbizásából 5000 frt. névértékű aranyjáradékot (január, július) a 117.60 és a fenmaradó összeg fejében küldvényez egy márka váltót pr. június 18. á 117.60, 5%.

Elkészítendő Budapest jegyzéke $\frac{1}{8}\%$ jutalék tekintetbe vételével

II.

Az alábbi jegyzések alapul vételével minő módon fogja Budapest párisi tartozását legelőnyösebben kiegyenlíteni:

	Budapest	Páris
Párisra	95.85	---
Budapestre	—	103.62; 4%
Londonra	240.58	25.18; a/v.

III.

Londonban az arany árfolyama 77/111. Mennyibe kerül Budapestnek 1 klg. szinarany $\frac{1}{8}\%$ jutalékot számítva; ha a londoni váltó árfolyama 240.58?

Eredmény: 4 jeles, 8 jó, 15 elégséges, 2 elégtelen.

5. Könyvviteltan.

Állapittassék meg valamely pénzüintézet vagyoni- és eredmény- kimutatása a következő nyers mérleg és az azt követő leltári adatok alapján (1900. decz. 31.)

III.

4% évi utólagos kamatlábbal minő $\frac{1}{2}$ évi utólagos kamatláb conform.

Eredmény: 4 jeles, 7 jó, 18 elégséges.

A szóbeli vizsgálatokat június hó 19., 20. és 21. napján Kirchner Béla felső keresked. iskolai kir. főigazgató, vallás- és közoktatásügyi miniszteri biztos ur és dr. Taizs Károly, soproni ker. és iparkamarai m. titkár, kereskedelemügyi miniszteri biztos ur jelenlétében tartottuk meg. A vizsgálatokat megelőző, a miniszteri biztos urak elnöklete alatt tartott értekezlet határozatából az írásbeli vizsgálat eredménye alapján szóbeli vizsgálatra bocsáttatott 26 rendes, 2 ismétlő, 1 magántanuló és 3 javító, összesen 32 tanuló.

A szó- és írásbeli vizsgálatok végeredménye a következő volt:

Jelesen feleltek meg: **Dukász Miksa, Krausz Albert = 2**

Jól feleltek meg: **Boskowitz Ernő, Kádár Béla, Lengyel Miklós, Perényi Manó = 4.**

Megfeleltek: Ehreustein Győző, Frank Ernő, Grünwald Béla, Havas Aladár, Havas Manó, Kaufmann Sándor, Klein Kálmán, Lukács Oszkár, Szommer Miklós, Weisz Henrik, Wüschbach Dezső, Krizsán Miklós, Tücherer János, Antal József, Farkas Sándor, Pollák Jenő = 16.

F. é. szeptember hóban teendő javító vizsgálatra utasított = 10.

Az 1899—1900-ik tanévben végzett tanulók alkalmazási helyei.

A tanuló neve	A cég neve	Telep
Aczél Antal	Bergl Sándor	Budapest
Almási Ignác	Sartory Oszkár	Nagy-Kanizsa
Baum M. Arthur	Friedmann Jónás	Budapest
Berger L. Pál	Katona	Nagy-Kanizsa
5 Boskowitz Ödön	Klinger Henrik	Budapest
Braun Arnold	Zerkowitz Albert	Nagy-Kanizsa
Fleiner Aladár	Del Medico Péter fia	Budapest
Fürst Albert	Löwinger Simon és fia	Vág-Újhely
Gavora Károly	Déli vasut	Nagy-Kanizsa
10 Gross József	Mayer Henrik és Társa	Zágráb
Günsberger Ernő	Blankenberg Vilmos	Nagy-Kanizsa
Haas Hugo	Sisseki Tárházak r. t.	Sissek
Havas József	Weiser József	Nagy-Kanizsa
Hutter Géza	Heltai József	"
15 Jaeger István	Nagykanizsai Takarékp. r. t.	"
Kovács Pál	Gutmann S. H.	"
Krausz Jakab	Budap. Giro és Pénztáregylet	Budapest
Lukács Aladár	Grünhut Kálmán	Pécs
Mandler Arthur	Beiner Miklós	Budapest
20 Manheim Béla	Bécsi Biztosító Intézet	Nagy Kanizsa
Maschanzker Gusztáv	Blau M. Fiai	"
Müller Zsigmond	Frankl A. Herm. és Fiai	Budapest
Paski Sándor	Heltai József	Nagy-Kanizsa
Pranger György	Katona	Sopron
25 Radó Vilmos	Kobrak czipőgyár	Budapest
Ritscher Sámuel	Katona	"
Szántó Béla	Bettlheim W. Sam. fiai	Nagy-Kanizsa
Sugár Béla	Engländer Ottó	"
Wilheim Jenő	Vasuti tisztképző tanfolyam	Budapest

Statisztikai kimutatás.

A) ELEMI ISKOLA.

A ki-mu-tatás tárgya	Csoport	Leányiskola				Fiúiskola				Összesen	
		I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	leány-iskola	fiúisk.
		o s z t á l y									
Látoga-tás	Beiratott összesen .	32	33	35	28	34	53	62	35	128	184
	Évközben kilépett .	1	1	—	2	1	3	3	1	4	8
	Létszám az év végén	31	32	35	26	33	50	59	34	124	176
Születés éve	1887	—	—	1	1	—	—	—	1	2	1
	1888	—	—	—	5	—	—	—	3	5	3
	1889	—	1	—	3	—	2	1	3	4	6
	1890	—	1	7	10	—	—	10	8	18	18
	1891	—	6	10	9	2	1	9	17	25	29
	1892	3	6	16	—	—	6	24	3	25	33
	1893	5	19	1	—	5	4	18	—	25	64
	1894	23	—	—	—	27	3	—	—	23	30
	1895	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Vallás	Izraelita	31	33	34	27	32	49	60	34	125	175
	Római katolikus .	1	—	1	1	1	3	2	1	3	7
	Ág. evangélikus .	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
	Görög keleti . . .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Tandij fizetés	Teljes fizető . . .	12	9	7	7	8	11	18	10	35	47
	6 korona	1	5	3	3	6	9	11	3	12	29
	Negyeddijas . . .	1	2	4	1	3	4	7	4	8	18
	Féldijas	1	3	6	1	1	4	3	1	11	9
	Tandijmentes . . .	17	14	13	16	16	25	23	17	62	81

B) POLGÁRI FIUISKOLA.

A kimutatás tárgya	Csoport	I.	II.	III.	IV.	Összesen
		osztály				
Látogatás	Beiratkozott összesen	19	22	19	25	85
	Évközben kilépett	1	—	—	—	1
	Létszám az év végén	18	22	19	25	84
Születés éve	1884	—	—	—	1	1
	1885	—	—	1	4	5
	1886	—	—	3	12	15
	1887	—	4	10	8	22
	1888	5	9	4	—	18
	1889	4	10	1	—	15
1890	9	—	—	—	9	
Vallás	Izraelita	18	21	17	25	81
	Római katolikus	1	1	2	—	4
Anyanyelv	Magyar	17	19	19	25	80
	Német	1	—	—	—	1
	Horvát	1	3	—	—	4
Szülő vagy gyám lakóhelye	Nagy-Kanizsa város	9	11	15	16	51
	Zalamegye	4	2	2	5	13
	Somogy megye	3	5	1	3	12
	Vas megye	—	—	1	1	2
	Belovár-Kőrös m.	2	2	—	—	4
	Pozsega m.	—	1	—	—	1
	Varasdm.	—	1	—	—	1
Zágráb m.	1	—	—	—	1	
Tandijfizetés	Fizető	7	7	2	10	26
	Féldijas	3	5	—	1	9
	Negyeddijas	3	1	4	2	10
	6—12 korona	—	—	3	2	5
	Tandijmentes	6	9	10	10	35

A kimutatás tárgya	Csoport	I.	II.	III.	IV.	Összesen
		osztály				
A szülő vagy gyám foglalkozása	Kereskedő	14	11	10	11	46
	Iparos	1	6	5	11	23
	Földbirtokos, bérlő	—	1	—	1	2
	Köztisztviselő	—	—	1	—	1
	Magántisztviselő	—	2	—	—	2
	Alkalmazott	4	2	1	—	7
	Magánzó	—	—	2	2	4

C) FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA.

A kimutatás tárgya	Csoport	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Látogatás	Beiratkozott összesen	44	34	33	111
	Év közben kilépett	3	—	1	4
	Létszám a tanév végén	41	34	32	107
Születés éve	1881	1	—	2	3
	1882	4	2	6	12
	1883	9	7	11	27
	1884	13	16	11	40
	1885	15	8	3	26
	1886	2	1	—	3
Vallás	Izraelita	33	27	29	89
	Római katolikus	9	7	3	19
	Ag. evangélikus	1	—	—	1
	Ev. reformált	1	—	—	1
	Görög katolikus	—	—	1	1
Anyanyelv	Magyar	40	34	31	105
	Német	1	—	—	1
	Horvát	3	—	2	5

A kimutatás tárgya	Csoport	Alsó	Köz.	Felső	Összesen
		osztály			
Felvétel alapja	Ismétlő	2	1	—	3
	4. oszt. gymnas. biz.	3	—	—	3
	4. „ reáliskolai „	3	—	—	3
	4. „ polg. isk. „	36	—	—	36
	F. k. isk. alsó oszt. biz.	—	33	—	33
	„ „ „ köz. „ „	—	—	33	33
Nyelvismeret	Csak magyar	32	28	28	88
	Csak német	—	—	—	—
	Magyar-német	7	5	3	15
	Magyar-német-horvát .	5	1	2	8
Tandijfizetés	Fizető	12	14	12	38
	Féldijas	9	2	9	20
	Negyeddijas	6	6	4	16
	Tandijmentes	17	12	8	37
A szülő vagy gyám lakóhelye	Nagy-Kanizsa város . .	12	25	16	53
	Zalamegye	11	1	5	17
	Vasmegye	3	2	3	8
	Somogy megye	9	5	6	20
	Tolna „	—	1	—	1
	Veszprém „	1	—	—	1
	Sopron „	2	—	—	2
	Baranya „	1	—	—	1
	Pozsony „	1	—	—	1
	Verőcze	1	—	—	1
	Belovár-Kőrös	1	—	—	1
	Zágráb	1	—	—	1
	Varasd	—	—	2	2
Alsó-Ausztriai	1	—	1	2	
A szülő vagy gyám foglalkozása	Kereskedő, ügynök . .	20	8	17	45
	Iparos, vállalkozó . .	6	7	3	16
	Köztisztviselő	2	4	4	10
	Magántisztviselő . . .	4	2	3	9
	Földbirtokos, bérlő . .	3	—	—	3
	Alkalmazott	5	8	4	17
	Magánzó	—	4	2	6
	Egyéb foglalkozásu . .	4	1	—	5

A nagykanizsai izr. hitközség hittani intézményei.

Közli: **Dr. Neumann Ede.**

A bezáruló év felekezeti tanügyünk történetét két új mozzanattal gazdagította. A dunántuli rabbi-egyesület és a VI. izrael. községkerület kiadták vallásoktatási tanterveiket. Mindkettő tanubizonyossága azon komoly érdeklődésnek, a melylyel felekezeti életünk illetékes tényezői a hittanítás, mint legszentebb ügyünk iránt viseltetnek és minden esetre hozzá fog járulni a nézetek tisztázásához, a kitűzött cél megközelítéséhez. Nem lehet szándékunk e helyen szakszerű ítéletet mondani ezen munkálatokról, vagy azon viszonyról szólni, a melyben alább közölt, most már 18 év óta használt, folyton javított és a tapasztalatok iskolájában kipróbált tantervünkhez állanak. Örömmünkre szolgál, hogy különösen a VI. izr. községkerület tantervében ugyanazon eszmék jutnak érvényre, a melyek a mienknek irányát szabják és nem kételkedünk abban, hogy elvei diadalra fognak jutni ott is, a hol eddig még elzárkóznak előlük.

Már tavaly szoltunk azon okokról, a melyek az elemi iskola héber tananyagának alászállítására kényszerítettek. A lefolyt tanévben meggyőződöttünk arról, hogy a most kiszabott anyagot a rendelkezésre álló időben alaposan és tüzetesen fel lehet dolgozni. Mindaddig, míg a hittani órák számát nem szaporítjuk, több anyagot nem vehetünk fel, de a mit tanítottunk, az sajátjává válhatott minden tanulóknak és bátran mondhatjuk, hogy nem végeztünk felületes és meddő munkát.

Kitűnő segédeszközöknek bizonyultak azon héber grammatikai ismeretek, a melyeket a nélkül, hogy gyermekeinket túlterheltük volna, a harmadik osztálytól fogva közöltünk. Fokozták és éber tartották a tárgy iránt való érdeklődést és tetemesen megkönnyítették a fordításnak különben merőben gépies munkáját.

A héber תורה נבונה leszállításáért pedig bőségesen kárpótoltak azon héber tanfolyamok, a melyekkel a Talmud Tóra egyesület szolgálta hitoktatásunk ügyét. Megelégedéssel és örömmel jelenthetjük, hogy hívó szózatunk visszhangot keltett a gyülekezetben. *Szünidei tanfolyamunkat* 110 tanuló látogatta, a kik két csoportban (alsó 54, felső 56) heti 3—3 órában részesültek alapos héber oktatásban és gyarapították bibliai ismereteiket. A tanév megnyitásakor pedig a tanulók oly nagy számban jelentkeztek, hogy újabb csoportok alakítása, egyszersmind pedig az egyes csoportok óraszámának csökkentése vált szükségessé. 68 elemi iskolai, 39 polgári iskolai (21 a városi és 18 az izr. polgári iskolából), 37 felső kereskedelmi iskolai és 18 főgymnasiumi, összesen tehát 162 tanuló mindvégig szorgalmasan eljárt az előadásokra, teljesen elsajátította a tárgyalásra kiszemelt, Mózes ötödik könyvéből, Józsuából, Sámuel első könyvéből, a Példabeszédekből és Jeremiás prófétából vett e célra kiválóan alkalmas fejezeteket és igazán örömmünk telt azon feleletekben, a melyekkel a záróvizsgán tanujelét adták buzgóságuknak és a tárgy iránt való érdeklődésüknek.

Szívesen ragadjuk meg az alkalmat, hogy e helyen is köszönetet mondjunk a Talmud Tóra egyesület előljáróságának, a közönségnek, mely a szent ügyet szeretettel és lelkesedéssel felkarolta, valamint Dömány Ármin és Halász Jenő tanár uraknak, a kik a tanítást elismerésre méltó odaadással és szakértelemmel végezték. De szól köszönetünk az Izraelita Magyar Irodalmi Társulatnak is, mely kiváló tanulóink jutalmazására tetemesen leszállított áron bocsátotta rendelkezésünkre kiadványait.

A szünidei tanfolyamot július 1-én nyitjuk meg ismét. Reméljük, hogy mennél számosabban fognak jelentkezni és kérjük továbbra is a közönség jóakaró támogatását.

A szorosabban vett hitoktatást ezen évben is a serdültebb leányok ünnepélyes konfirmációja, melyet az egész hitközség ájtatos részvétele mellett Sábuet első napján tartottunk meg és az ifjúsági istentiszteletein egészítették ki. Délelőtt az izr. elemi és polgári, délután pedig az összes többi tanintézetek ifjúsága gyülekezett Isten házában. Az exhortációt mindenkor e sorok írója végezte. Tárnya mindig rendszeres összefüggésben van a tulajdonképpeni hitoktatással, egyszersmind pedig a felolvasott szent ígéhez fűződik. A tanévet ünnepélyes istentisztelettel kezdjük és végezzük, az ifjúság zsolozsmái hangzanak fel templomunkban a nemzet öröm- és gýászünnepei is.

Tantervek.

ELEMI ISKOLA.

a) Izr. iskola.

I. osztály.

Héber olvasás és egyes rövid imák fordítása és betanulása.
Semá, maude áni, netilász jodójim, sehákaul, há-maczi.
bauré peri hóádómo, hoécz. há-gófen.

Bibliai történet: A világ teremtésétől Ábrahámig.

II. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Hétköznapi imák (sáchárisz, mincho, mááriv), ebéd után és lefekvés előtti imák, szombati muszaf ima. A héber betűk elnevezése.

Bibliai történet: Ábrahámától József haláláig.

Bibliafordítás: Mózes első könyvéből: 1, 1—31; 2, 1—3; 8, 1—22; 9, 1—13; 11, 1—10; 12, 1—9; 13, 1—10; 15, 1—7; 17, 1—11; 18, 1—10; 22, 1—19.

Imafordítás: Elauhai nesómo, veohávto, a tefillából átto koudausig; az étkezés utáni ima első része, a lefekvés előtti ima első része.

III. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Péntek esti, szombati (ujhold hirdetése) és ünnepi (sálós regálim) imák.

Bibliai történet: Mózes születésétől Sámuelig.

Bibliafordítás: Mózes első könyvéből: 28, 10—22; 29, 1—13; 32, 4—14; 33, 1—20; 35, 9—15; 37, 1—36; 40, 1—23; 41, 1—57; 42, 1—38; 45, 1—28; 46, 1—7; 28—34; 47, 1—12; 28—31; 48, 1—22; 49, 28—38; 50, 1—26.

Imafordítás: Átto chaunén, háshivénu, szelách, refoénu, bóréch, semá kaulénu, maudim, szim sólaum, mi cho-mauchtó, jimlauch, vesómeru.

Héber írás. Nyelvtani ismeretek: sevá, dáges, meszeg, névelő, him- és nőnem, egyes és többes szám, személyes névmás, a teljes igék kál ragozásának alakjai, (a két főidő) összekötő vav.

IV. osztály.

Héber olvasás és liturgia: Ujévi és engesztelő napi ima. Chanuka, Purim és bőjti imák.

Bibliai történet: Sámuelától az első templom elpusztulásáig.

Bibliafordítás: Mózes második könyvéből: 1. 1—14, 22; 2, 1—25; 3, 1—20; 4, 1—17; 6, 1—8; 12, 1—42; 13, 17—22; 14, 1—31; 15, 1—27; 16, 1—36 (18, 5—27); 19, 1—25; 20, 1—23; 21, 1—6; 12—21; 22, 19—30; 23 1—19; (30, 1—16); 31, 1—18; (32, 1—35); 34, 1—26. A harmadik könyvből 19, 1—4, 9—18, 30—37, (23, 1—8, 15 18, 21—44; 25, 1—22).

Imafordítás: Vehójo im somauá, ólénu lesábbéach, bóruch, senószán tauro, achod, elauhénu, gáddelu, jecháddeséchu, jiszmecu, reczé bimenuchoszénu, kedusa. — Nyelvtani ismeretek: a teljes ige alakjai.

A liturgiával és fordítással kapcsolatosan a vallás legfontosabb intézményei (ünnepek, szertartások stb.) valamint a leggyakoribb zsinagógai műkifejezések ismertetendők.

b) Állami elemi iskola.

I. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás és bibliai történet Ábrahámig. (2 óra).

II. és III. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás és egyes bibliai mondatok és rövid imák fordítása.

Bibliai történet Mózes haláláig (2 óra).

IV. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás, rövid bibliai fejezetek és imák fordítása és betanulása, és ezzel kapcsolatban az ünnepek valamint a legfontosabb szertartások ismertetése.

Bibliai történet Mózes haláláig (2 óra).

IV. osztály.

Tananyaga: Héber olvasás, rövid bibliai fejezetek és imák fordítása és betanulása, és ezzel kapcsolatban az ünnepek valamint a legfontosabb szertartások ismertetése.

Bibliai történet Mózes haláláig.

A hitoktatást az izr. iskolában az illető osztálytanítók végzik, az állami elemi iskola hitoktatója Hirschfeld Rezső.

Tankönyvek az izr. iskolában az izr. tanító-egyesület tórkiaadványa és olvasókönyve, az állami elemi iskolában a pesti izr. hitközségtől kiadott „Zsidó hitoktatás vezérfonala“, minden osztályban a megfelelő rész. Ezekon kívül mindenütt az izr. tanító-egyesület imakönyve.

POLGÁRI ISKOLA.

a) IZR. ISKOLA.

I. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes IV. könyvéből 11, 12, 13, 14, 15 (37—41), 17, 17, 20.

Imafordítás: Reggeli és esti ima. Étkezés utáni ima.

Bibliai történet: az elemi iskolában végzett tananyag ismétlése (3 óra).

II. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből 1, 2 (1—10), 3 8—22), 4, 5, 6, 11, 12, 13, 15, 16.

Imafordítás: Az ujévi ima.

A második templom története (3 óra).

III. osztály.

Tananyaga: Bibliafordítás: Mózes V. könyvéből 29, 30, 31, 32, 33, 34. A reggeli istentisztelet alkalmával használt zsolttárok.

Imafordítás: az engesztelőnapra ima.

A talmud kora és a spanyol zsidók története (3 óra).

IV. osztály.

Tananyaga: Az imakönyvből végzett tananyag ismétlése, a péntek esti istentisztelet alkalmával használt zsolttárok. Szemelvények a példabeszédek könyvéből.

A történet befejezése (3 óra).

Tanár: Kellert Lajos. Tankönyvek: az imakönyv és szentírás mellett Mandl, bibliai történet, Lévai vezérfonal és „rövid héber nyelvtan“.

b) VÁROSI POLGÁRI (6 OSZTÁLYU) FIISKOLA.

Tananyaga: a) héber olvasási gyakorlatok és az imakönyv ismertetése, b) szentírási szemelvények fordítása, c) történet vázlatosan, d) rendszeres hit- és erkölcsstan (3 óra).

Tanár: Halász Jenő. Tankönyvek: Halász és Schlesinger, Zsidó vallástani vezérfonal, Schön a Zsidók története, Hochmuth, Szép, Mózesi hit- és erkölcsstan.

VÁROSI POLGÁRI LEÁNYISKOLA.

I. osztály.

Tananyaga: Bibliai történet Salamon haláláig. Vallástan: istenismeret és istentisztelet az imakönyv nyomán.

Héber olvasás, az imakönyv ismertetésével és egyes imák fordítása (2 óra).

II. osztály.

Tananyaga: Bibliai történet a babiloni fogságig. Vallás- tan: az egyéni tökéletesség és a társadalmi erkölcs.

Héber olvasás, az imakönyv ismertetésével és egyes imák fordításával kapcsolatosan az ünnepek és szertartások méltatása (2 óra).

III. és IV. osztály.

Tananyaga: a) A zsidók története napjainkig, b) rendszeres vallás- és erkölcsstan, c) ima fordítás (2 óra).

Tanár: Dr. Neumann Ede. Tankönyvek: Stern Ábrahám Izrael története I. és II. rész, Fényes, a zsidók története, Hochmuth-Szép, Mózesi hit- és erkölcsstan.

FŐGYMNASIUM.

I. és II. osztály.

Tananyaga: a) Izrael története a jeruzsálemi templom elpusztulásáig. b) Szentírási szemelvények fordítása és az imakönyv tüzetes ismertetése (2—2 óra).

III. és IV. osztály.

Tananyaga: a) A zsidók története a babiloni fogságtól napjainkig. b) Szentírási szemelvények fordítása és az imakönyv ismertetésével kapcsolatosan az ünnepek és szertartások méltatása. (2 óra).

V. és VI. osztály.

Tananyaga: a) Vallástörténet. b) A zsoltárok fordítása és tüzetes ismertetése. (2 óra).

VII. és VIII. osztály.

Tananyaga: a) Rendszeres vallás- és erkölcsstan. b) Próféta szemelvények fordítása nyelvtani alapon és bibliai olvasmányok (Jób és Kohelet). (2 óra).

Tanár az I—IV. osztályban Alpár Mór, az V—VIII osztályban Dr. Neumann Ede.

Tankönyvek: Stern Ábrahám, Izrael története I. és II. köt.; Fényes, A zsidók története; Neumann Ede, Vallástörténet I. és II. köt.; Schreiner M., Bibliai szemelvények I. és II. köt.; Krausz S., Rendszeres zsidó vallás- és erkölcsstan.

Értesítés a jövő tanévre

A tanulók felvétele mind a három iskolában szept. 1., 2. és 3. napjain délelőtt 9—12, délután 3—5 óráig az alább következő szabályok szerint történik; a javító és pótló vizsgálatok augusztus 29-én d. e. 8—11 óráig a felső kereskedelmi, délután 2—4 óráig a polgári, 30-án délelőtt 8—11 óráig az elemi iskolában tartatnak.

Az elemi iskola I. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 5 $\frac{1}{2}$ évesek és kikben az oltás sikeresen eszközöltetett, mi szükség esetén bizonyítvánnyal igazolandó.

A polgári iskola I. osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik legalább 9 évesek és az elemi iskola 4. osztályát kielégítő sikerrel végezték, vagy felvételi vizsga által kimutatják, hogy a IV. osztály számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassággal bírnak.

A felső kereskedelmi iskola alsó osztályába azon tanulók vétetnek fel, kik a gymnasium, reál- vagy polgári iskola alsó 4. osztályát legalább elégséges sikerrel fejezték és azt bizonyítvánnyal igazolják. A középső és felső osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik az alsó, illet. középső osztályt ugyanezen vagy vele egyenlő fokú szakiskolán legalább elégséges sikerrel végezték.

Ugy a polgári, mint a felső kereskedelmi iskolába ujjonnan belépő tanulók születési és újraoltási bizonyítványt tartoznak felmutatni.

Javító vizsgálatra bocsáttatnak:

a) az elemi iskolában azon tanulók, kik legfeljebb 2, a polgári iskolában azok, kik legfeljebb 3 tantárgyból kaptak elégtelen osztályzatot.

b) a felsőkereskedelmi iskolában azon legfeljebb 2 tantárgyból bukott tanulók, kiket erre a tanári kar ítélete feljogosít, mely körülmény az iskolai bizonyítványban jelezve van. A javító vizsgálat iránti folyamodványok legkésőbb augusztus 15-éig az igazgatóságnál benyújtandók.

Évi tandíj az elemi fiu- és leányiskolában:
helybeliek részére 48 kor., vidékiek részére 56 kor.
a polgári iskolában:

helybeliek részére 64 kor., vidékiek részére 80 kor.

a felső kereskedelmi iskolában:

az alsó és középső osztályban 160 kor., a felső osztályban 200 korona.

A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az 1. részlet a beiratáskor, a 2. részlet február hó elsején. Méltánylást érdemlő esetekben a tandíj negyedévi részletekben is, de mindenkor előre, még pedig az 1. negyed a beiratáskor, a 2. negyed november 15-én, a 3. negyed február 1-én, a 4. negyed április 16-én fizetendő.

Beiratási díj az el. isk.	helybeliek részére	kor.	2.40
"	" " " "	vidékiek	" " 4.40
"	" a polg "	helybeliek	" " 2.60
"	" " " "	vidékiek	" " 4.60
"	" a keršk "	"	" 11.—

Ezenkívül fizet a nyugdíjalapra minden elemi és polg. isk. tanuló 30 fill., minden keresk. isk. tanuló 6 kor., az utóbbiban az izraeliták 4 kor. hitoktatási díjat.

Mindenki, ki az elemi, polg. vagy ker. iskolában tandíjmentességet kíván nyerni, eziránt írásban tartozik folyamodni. Folyamodók tartoznak kellően felszerelt kérvényeiket augusztus 15-éig a hitközségi előljáráshoz benyújtani. A folyamodványhoz melléklendők: a szülők szegénységi, valamint a tanuló utolsó évi iskolai bizonyítványa.

Bún Samu,
igazgató.

Tartalom.

	Oldal
I. Iskolaszék	2
II. Jelentés a lefolyt tanévről	3
III. Tanintézeteink jövője	6
IV. Könyvtár	12
V. Tanszerek	14
A) Elemi iskola.	
VI. Tantestület	15
VII. Érdemsorozat	16
B) Polgári iskola.	
VIII. Tantestület	25
IX. Tanterv	26
X. Érdemsorozat	36
C) Felső kereskedelmi iskola.	
XI. Tanári kar	40
XII. Tanterv	41
XIII. Az 1901/1902. tanévben használandó tankönyvek	56
XIV. Szervezeti szabályzat	58
XV. Fegyelmi szabályok	60
XVI. Önképzőkör	64
XVII. Érdemsorozat	68
XVIII. Érettségi vizsgálatok	72
XIX. Az 1899/1900-iki tanévben végzett tanulók alkalmazási helye	78
YX. Statisztikai táblázatok	79
XXI. Hittani intézmények	83
XXII. Értesítés	90

